

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK.
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 KOR.,
1/4 ÉVRE 3 KOR. EGY SZÁM 24 FILL.

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.
AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ES KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, BELKÖZÉP-UTCA 11. SZ.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti czikkek:

A párisi gazdakongresszus. <i>Symmachus.</i>	327
A kender aratása. <i>Sierbán János.</i>	328
Hol van a Phylloxera hazája? <i>B. S. dr.</i>	329

Tárcza:

A honfoglaló magyarok állattenyésztése. <i>Brummel Gyula.</i>	329

Kisobb szakközlemények

	329

Irodalmi szemle:

Külföldi lapokból. <i>É.</i>	330
Könyvszemle. <i>J., Borona.</i>	300

Egyleti élet

	331

Vegyes közlemények

	332

Közgazdaság, üzlet, forgalom

	333

Hirdetések

A párisi gazdakongresszus.

A hatodik nemzetközi gazdakongresszust július 1-től 8-ig tartották Párisban. A francia földmivelésügyi miniszter nyitotta meg és átadta azután az elnöki helyet *Méline*-nek, a volt francia miniszternek, a ki a mostani kongresszus célját magyarázza: „1889-ben a művelési módok tökéletesítése volt a főcél, de most a mezőgazdaság a termelési képesség kielégítő fokán áll, most már itt az ideje, hogy a termékek értékesítésének kérdésével foglalkozzék, szükséges tehát, hogy azt a kereskedelmi szervezkedést létesítse, melynek hiányában tényleg a közvetítők kezében van, a kik rajta nyereszkednek. „Rámutatott arra, hogy a század elején az ipar óriási fejlődése, a mely csudás alkotásaival a világ egész figyelmét abszorbeálta, elhomályosította a mezőgazdaság ügyét, ugyiszólva detronizálta azt.“ Ma ez már teljesen megváltozott és egy korszakban sem, sohasem fordult a közfigyelem és rokonszenv nagyobb határozottsággal a mezőgazdaság felé, mint napjainkban.“

Azután megalakult a kongresszus és *Méline* elnökön kívül tiszteletbeli elnöknek megválasztották *Darányi Ignác* földmivelésügyi miniszterünket is.

A július 3-iki ülés *Darányi* miniszter elnökle mellett nyílt meg és mindjárt a kezdetén élénk eszmecsere indult meg a mezőgazdasági oktatás ügyében. *Dehérain* francia tag azt óhajtja, hogy a felsőbb gazdasági iskolák is a vidéken legyenek, hogy a hallgatók mindjárt meggyőződhesse a tudomány szabályainak gyakorlati alkalmazhatóságáról is. A német delegátus, *Wery* rámutat arra, hogy Németországban ezeket az iskolákat a vidéken létesítették és hogy ezek ezért nem is tudják a tudományt haladásában követni, mert ezekben az iskolákban a mezőgazdaságot érdeklő tudományos kutatásokkal kell foglalkozni, a mihez laboratóriumok, könyvtárak és a tudományos élet atmoszférája kell, ami csak a nagy szellemi középpontokban található. Középről érdekel minket az a kérdés, mert szőnyegen van most a nálunk fölállítandó gazdasági főiskola ügye, a mit tudomásunk szerint nem a fővárosban, hanem a vidéken fognak fölállítani. E mellett nyilatkozott a kongresszus is a főiskolákat illetőleg: „A mezőgazdasági főiskolák városokban vagy legalább is városokhoz egészen közel állítandók föl.“ „De ez a helyzet azért kötelezi őket arra, hogy a mezőgazdasággal a szükséges kontaktust főtartsák.“ Egyébként kimondták, hogy a mezőgazdasági főiskolának birnia kell a következőkkel: „Kísérleti telepek a hallgatók és a tanárok kutatásai részére; kísérleti istállók teljesen felszerelt laboratóriumok a

vegytan, növénytan, állattan, élettan, bakteriologiai vizsgálat részére; fűvészkert és növényházak; gyűjtemények és könyvtárak.

A gazdasági elemi oktatásra vonatkozó határozatot egészen a mi szakoktatásunk mintájára s tán annak mintájáról is vették a következő határozat alakjában: „A téli tanfolyamok több országban kitűnően beváltak. A szerzett tapasztalatok alapján a kongresszus kimondja, hogy a mezőgazdasági elemi szakoktatás nagyszámban berendezendő téli tanfolyamok által szerveztessék.“

A második ülésen az állattenyésztés emlélése és tenyészállatvásárok létesítésére a következő határozatot fogadták el: 1.) Tenyésztési szövetkezetek létesítendőek a fajtisza jószág tenyésztésének föllendítésére. 2.) Ezeknek a szövetkezeteknek első feladata a szigorú fölügyelet a törzskönyvekre, melyek nélkül rendszeres tenyésztés nem létezik. 3. Tenyészállatkiállítások és vásárok biztassák a tenyésztőket a tiszta fajta nevelésére, a mely vásárok által a tenyésztések fölfrissítése és a fölösleges anyag eladhatása fog előbbre vitetni. 4. Ezeknek a határozatoknak propagálása tanácskozások, könyvek, képek stb. által.“

Ugyanezen a napon tárgyalták azt a kérdést, mily rendszabályokkal lehetne a szövetkezeti önségely útján egyedül, vagy kapcsolatban valami nemzeti szervezettel a mezőgazdasági termények piaci árát akként emelni, hogy a termelési költségek és piaci ár közt megfelelő arány legyen. E célból *dr. Roesicke* német-birodalmi kongresszusi tag azt az indítványt terjesztette elő, mely szerint minden járásban egy szövetkezet foglalkozzék az egész termés értékesítésével és az eladási ár alapjául egyrészt az áru minősége, másrészt a gabonabevitelre szoruló legközelebbi járásig esedékes szállítási díj szolgáljon. A járasok fölött egy nemzeti szervezet állna; ez foglalkoznék az ország határain belül a statisztika gyűjtésével, a piaci ármozgalmat ellenőrzésével stb. A világgiazi árt így befolyásolhatná a minőség. A párisi kongresszus e javaslatot további tárgyalások alapjául elfogadta. Szabadságára bizta azonban az alakítandó szövetkezeteknek, hogy a tag számlájára és veszélyére adjanak-e el, vagy pedig ugyanazon évi ár alapul vétele mellett valamennyi tag számára a szövetkezetek számlájára és veszélyére.

A szövetkezet gabonaraktaikat állít föl, a melyekben beraktározzák, gondozzák, keverik és minőség szerint osztályozzák a buzát. A raktárak a termelés központján lévő vasúti állomások és lehetőleg katonai raktárak közelében állítatnak föl. A kormányok a kellő időben tegyék közzé a szükséges tudnivalókat a

A legjobb magvak legolcsóbb beszerzési forrása

MAUTHNER ÖDÖN
cs. és kir.
udvari szállító.

József főherceg Ő cs. és kir Fensége
udvari szállítója, a román király Ő Felsége
udvari szállítója. Ferdinánd bolgár fejedelem
Ő kir. Fensége udvari szállítója, a szerb
király Ő Felségt udvari szállítója, Fülöp
szász-coburg-góthai herceg Ő kir. Fensége
udvari szállítója

magkereskedése
(28)

BUDAPESTEN,

VI. ANDRÁSSY-ÚT 23-IK SZÁM.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Sárga János ékszerész és órás.

KOLOZSVÁRTT,

Wesselényi Miklós-utca 11. szám.

Nagy raktárt tart mindennemű arany, ezüst és drágakő
ékszerekből Arany, ezüst, aczél, nikkal fali és ébresztő
órákból. Készít új ékszereket a legszebb kivitelben, valamint
ékszer és óra javításokat pontosan.

Képes nagy árjegyzék ingyen és bérmentve.

Részletfizetésre kedvező feltételek mellett.

(361.)

Sárga Sergyely fehérnemű-, vászon- és férfi divat raktára

Kolozsvártt, Wesselényi Miklós-utca (Belhid-utca) S/a. sz.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses figyelmét felhívni
dúsan felszerelt

RAKTÁRAMRA,

u. m. mindennemű kész női, férfi és gyermek fehérneműk, fehér és színes
asztalneműk, Chiffonok, Creasz hollandi és rumburgi vásznak, ággy és

asztalterítők, függöny, szőnyeg és paplanok. Valódi színtartó mosó kelmék, új zeir,
kroton és batiszt. Keztyűk, harisnyák. Nap- és esernyők.

Milón a n. é. közönség szíves partfogását kérem, bátor vagyok megjegyezni,
hogy nálam legszolidabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak szerepelnek. Mindenféle hön
gyártmány számkímájába tartozó árúk kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltek.

statisztika, a buzatermelés, a vetések állása és az egyes államok buzaárai felől.

Julius 6-án a *határidőszet* szabályozásáról tanácskozott a kongresszus és Paisant és Souchon fölszólításaira, másrészt pedig Zselénski grófnak és Roesicke-nek, a német gazdaszövetség elnökének javaslatára a következő határozatot hozta:

1. a gabonabörzék törvényesen szabályozandók;

2. azok a kötések, melyeknél a cél nem az áru átadása, hanem a játék, civill jogi szankciót nem nyernek, nem érvényesek. A játéka való felhívások törvényesen büntetendők;

3. a határidőre eladónak ne legyen meg az a joga, hogy a szállítás napját maga válaszsa ki abban a hónapban, a melyben azt teljesíteni kell;

4. a hivatalos árjegyzések alaposságához ugynevezett deklarációnális kényszer s a bordereauk nyilvánossága szükséges.

Ugyanezen napon elhatározta a kongresszus, hogy: „Tekintetbe véve, hogy a buza-nak liszté, majd kenyérré a termelők által való közvetlen földolgozása következtében a buza olcsósága nem lenne olyan nyomasztó: 1.) A gazdasági egyesületek szervezzenek szövetkezeti malmokat és sütőket; 2.) E célú tartva szem előtt, a gazdasági tanintézetekben kísérleti malmokat és sütőket alkossanak, hogy a mezőgazdaság fogyasztásának kielégítését szolgáló őrlési és sütési munkákkal megismerkedjenek.

A mezőgazdasági *biztosítás ügyet* illetőled kimondatott annak a szükségessége, hogy a gazda élete, épületei, gabonája, jószágjai *kölcsönös*, lokális és autonóm körű szövetkezetek által biztosíthatók.

Ugyiszólva az egész mezőgazdasági élet minden vitás és életbevágó kérdése fölött folyt a tanácskozás és hoztak határozatot. Alig van kérdés, melyet meg nem világítottak s melynek megoldására a kivezető utat meg nem mutatták volna. Gazdakongresszus volt, melyen leghivatottabb szakérők képviselték országai mezőgazdaságát. És mert eminenter ezt képviselték, oktalanság ezt megtámadni vagy kicsinyelni működésüket azért, hogy a mezőgazdaság nagy érdekein kívül a kereskedelem és ipar kérdéseire nem voltak tekintettel, csak annyiban, a mennyiben az a gazdákat is érinti. Ezek a kongresszusok a gazdák nemzetközi szerveztségének megnyilvánulásai és hivatott kifejezői. Minden ország iparosainak és kereskedőinek más más az érdeke; de minden ország gazdái szolidárisak, mert egyformán érzik foglalkozásuk terheit. Mire való hát berzenkedni? Azt talán nem várta senki, hogy a gazdák a spekuláció mellett, és saját érdekeik ellen fognak állást foglalni. Minő rövidlátás, hogy hittek ennek lehetőségében, hogy megütődést mutattak, mikor bekövetkezett az, a minek a tények logikus láncolata kapcsán meg kellett történnie: a gazdák tömörülése, a gazdák szervezkedése, a gazdák munkálkodása saját — végre egyértelműen fölfogott — érdekükben.

Symmachus.

A kender aratása. *)

A kórótermelés céljából vetett kender

*) Mutatvány Sierbán János „A kendertermelés és áztatás” című munkájából.

körülbelül 4 hónap alatt annyira fejlődik, hogy az leartható. A midőn ugyanis azt látjuk, fiogy a virágos kenderszálok szépen sárgulnak s az alsó levelek szintén megsárgulván, lehullanak, akkor hozzáfoghatunk a kender learatásához. Ezen körülmény rendszeren augusztus hó 15-ike táján szokott beállani, a miből láthatjuk, hogy a kender semmiféle gazdasági munkálatban nem akadályoz, mert vetése a tavaszi kalászosok vetése utáni és a tengerivetés előtti időre esik; aratása és egyéb elmunkálása pedig ismét a gabonaaratás és cséplés utáni s a tengeritörés előtti időre esik. A munkamegosztás szempontjából tehát csak előnyös annak termelése.

Szükségesnek tartjuk tehát ismételtlen is hangsúlyozni, hogy a kórótermés learatásánál egyedül csakis a virágos kenderszálok beéréseire legyünk figyelemmel, mert a magvas kenderszálok jobb beérését nem lehet megvárni, miután ez esetben a virágos kender tulérnek; minthogy pedig a virágos kender adja a becsesebb fonalat, ennek túlerés folytán bekövetkező csökkenése nem válnék a termés előnyére.

A jól termő talajban, ha jól megmiveljük, a kender eléri átlagosan a 2¹/₂—3 méter magasságot, ha azonban buja földbe vetjük, megnő 4 méter magasra is. De ez esetben nem szabad a kenderaratást akként eszközölnünk, mint az most a kicsinyben való termelésnél szokásban van, hogy gyökerestül kitépjük vagy nyűjjük, hanem vágjuk le azt földszint igen erős és éles sarlóval vagy nád-vágóval. Ez által elérjük azt, hogy a hosszú kenderszálok épek maradnak s nem töredezenek; a mi pedig a tépésnél igen gyakran előfordul.

Némely vidéken a nyakban eltört kasszákból — ilyen pedig kerül minden gazdánál — készítenek olyanforma vágóeszközt, melylyel igen szaporá munkát végezhetünk, ha elég élesen tartjuk vágás közben. A munkás balkarjával félrehajlítja a kenderszálat, kezével egy kézrevalót megmarkol, a vágóval egészen földszint lemettzi s a földre fekteti. Ez egy markot képez.

Az aratásnál arra kell ügyelni, hogy a tarló minél alacsonyabb legyen, mert különösen, ha mint kórót valamely gyárnak adjuk el a termést, ezáltal sok károsodástól kíméljük meg magunkat, miután magas tarlónál könnyen ott marad értékesítetlenül a földön 1—3 métermázsa kóró.

Az aratást párosával kell végezni, legyen egy erősebb munkás, a ki vágja a kender, utána pedig egy másik, a ki az elmaradt vékonyabb szálú ugynevezett aljkenderből erősen megcsavart kötelékeket készít s az egyes markokat vastagabb végük felől egyharmad rész magasságban jól megköti. A megkötött markokat azután keresztbe rakják olyformán, hogy a markok töve a földre ér, felső leveles része pedig az által, hogy a marok az előző marok derekán fekszik, a levegőben függ.

Ezen eljárásnak az az előnye, hogy a keresztbe rakott markok a kenderszár legértékesebb részét betakarják, a levelek pedig a levegőben függenek, tehát gyorsan kiszáradnak s ha esik az eső, a lejtősen fekvő kenderről gyorsan lefut s nem tesz abban kárt azáltal, hogy azt kilugozza.

Hátránya azonban az, hogy a napsugarak keresztvezett és összekötött zöld színű kenderszálat nem érinthetik, azok egészen zölden

maradnak, ezt pedig a gyárosok nem szeretik, mert kedveltebb az olyan kender, a mely a napsugarak behatása folytán zöld színét elvesztette. Ennélfogva oly helyen, a hol tartósabb száraz időre van kilátás, a levágott kender egyszerűen lefektetik a földre, s csak néhány napi száradás után kötik markokba, a midőn egyuttal a levelektől is megtisztítják a szálat.

Ily eljárásnál azonban, ha kenderünk le van aratva, s már a földön hever, ha erősebb zápor vagy hosszabb esőzés éri, nagy kárunk lehet, mert a kender elveszti ugyan egyik oldalán zöld színét, de megeshetik, hogy egészen megfeketedik és különösen sokat veszít súlyából.

Hogy miként kezeljük tehát a markokat aratás után, azt a viszonyok határozzák meg. Ha esős a nyár, előnyösebb a keresztbe rakás, ha ellenben száraz az időjárás, akkor kötetlenül a földre fektetve száríthatjuk a markokat.

De akár megkötve keresztben, akár pedig kötetlenül a földön fekszenek a markok, a szárítás gyorsítása céljából jó azokat 2—3 nap mulva megforgatni, hogy a lombtalantást vagy levelezést mielőbb végezhessek, s a kender biztos helyre raktározhatassék.

A midőn a kender lombja megszáradt, hozzá fogunk az előbb említett lombtalantáshoz, melyet ugy eszközölünk, hogy két kézre fogjuk a a markot és azt gyors egymásutánban a földhöz vagy egy deszkához verjük, mi által a megszáradt kenderlevelek mintegy leporzanak a szárról. A verésnél nem szabad a markot magasra emelve erősen hozzá vágni sem a földhöz, sem a deszkához, mert ez esetben a kenderszálaból sok eltörnek, s a végei kihasadoznának; legcélszerűbb a balkézrel 50—70 cm.-re a marok leveles végét felemelni, s a jobb kézzel gyorsan lecsapni.

Ez egyébként igen könnyű és gyors munka, de csak azon esetben, ha a levelek egészen szárazak, e végett tehát a levelezést meg se kisereljük a tökéletes megszáradás előtt, s ekkor is várjuk be, míg a nap jó melegen süt, s a harmatot teljesen felszárította, mert a leveleket és száron levő virágos részeket a legcsekélyebb harmat is szivóssá teszi, mi által azok nehezen válnak le.

Ha a marok a levelektől megtisztult, felső végét két tenyerünk között még egyszer megdörzsöljük, mi által az a még közbeszorult levélmaradványoktól megszabadul.

A jól megtisztított markokból aztán mintegy 15—18 cm.-es vastagságu kévét kötünk. Vastagabb kévét nem célszerű kötni, mert azokat nehezen lehet az áztatásnál kezelni.

A kévét ugyancsak aljkenderből erősen és jól megcsavart kötelékekkel felülről és alulról a kéve egy harmadrészeiben megkötjük. A kötésre figyelemmel legyünk, nehogy később áztatás közben leszakadva, a már ázott és bajosabban kezelhető kender összekuszálódjék és összetöredezzen.

Az összekötött kévét nagyság és minőség szerint osztályozva kúpokba állítjuk és a behordásig állani hagyjuk.

Az osztályozást a kúpokba való állításnál igen könnyen megejthetjük, ne mulasztuk azt el tehát, akár magunk állítjuk ki a kender, akár pedig valamely gyárnak adjuk el a kórót, mert nem előnyös a hosszú kévét a röviddel, a vastag szálut pedig a vékony-

A Zalathnai kénkovand

ipar részvénytársaság

Brassói kénsav- és műtrágya-gyára alánlja legjobb minőségű mindennemű műtrágyáit

a t. cz. gazdaközönség figyelmébe. — 100 q.-nál alóli megrendelést legcélszerűbb az „Erd. Gazd. Egylet” raktárához intézni. —

Árajánlatokkal készséggel szolgál a **KÖZPONTI IRODA BUDAPEST, IV. ker., Bécsi-utca 5. szám.**

nyal összekeverten sem áztatni, sem pedig törni és tilolni. Hogy kupokat a szél könnyen fel ne dönthesse, a három első kévét felső végüknél megosztva egymásba illesztjük és háromláb formába állítjuk; ez által a többi rájuk alkalmazott kévéknek biztos alapot készítenek. Erre az alapra 100 kenderkévét is fektethetünk. Az ilyen módon rakott kúp ellentáll a szélnek, s e mellett a levegő jól átjárhatja.

A kúpokba rakott kender azután vagy egyenesen az áztatóba hordjuk, vagy az áztatás idejéig kazalba rakjuk; ha pedig, mint kórót adjuk el a gyárnak vagy a gazdák által létesített szövetkezetnek, akkor átadás céljából elszállítjuk.

Az eddig leírt módon termesztett kender kórójáért a gyárak rendszerint 4 koronát fizetnek métermázsánként.

Ha kenderünket később kívánjuk áztatni s e miatt kazalba rakjuk, úgy itt is nagyság és minőség szerint helyezzük el. A kazal helyét lehetőleg egy magasabban fekvő helyre jelöljük ki, s tegyünk az aljába jó vastagon szalmát, tengeri szárat, vagy ehhez hasonló száraz anyagot, hogy a nedvesség a kenderben kárt ne tehessen. A kazal gondosan kell megrakni, hogy be ne ázzék, alól legyen keskenyebb, mint fönt a tetőnél; a tetejére tegyünk kiázott kenderkórót, ennek hiában pedig borítsuk be vastagon szalmával. Nagyobb halmazások esetén a havat takarítsuk le tetőről és a kazal környékéről is, hogy olvadáskor viz abba be ne szívároghasson.

Hol van a Phylloxera hazája?

Bizonyára minden szőlősgazda több-kevesebb keserűséggel (aszerint, hogy milyen állapotban van a szőlője) azt feleli: „hát Amerikában, hogy a f . . . ette volna meg a hazájában.“ Hol is lehetne másutt? Hiszen ma napság annyi gazdaságilag kártékony állatra egyszerűen ráfogjuk, hogy: Amerika ajándéka, s ezen ráfogásnak Amerikával való sűrű kereskedelmi s gazdasági érintkezésünk a bizonyosság színét adja. Pedig, hogy egyáltalában nincs így a dolog, azt Krüger Leopold nyomról-nyomra kimutatja: „Insectenwanderungen zwischen Deutschland und den Vereinigten Staaten von Nordamerika“ cz. pályanyertes művében.

Krüger a meglevő adatok alapján a gazdaságilag kártékony bogaraknak Amerikából Németországba (tehát mondhatjuk Közép-Európába) való behurcolását illetően a kö-

vetkező eredményre jutott: 1. A gazdaságilag káros bogarak behurcolásának, az Egyesült-Államokból Németországba, egyetlen esetét sem lehetett bebizonyítani“.

2. A két ország éghajlati különbségei ilyen nagy kárt hozó bevándorlást már eleve valószínűtlenné tesznek, ugyannyira, hogy semmi okunk sincs az olyan riadalomra, a melyet legujabban a San José paizstetű s régebben a Kolorádó-bogár (burgonyabogár) okozott.

Kimutatja Krüger, hogy azok az Amerikából importált bogarak, melyek nálunk esetleg kártékonyak lehetnek (svábbogár, különböző levéltetvek) csak mesterséges viszonyok között tudják magukat föntartani. Természetes viszonyok között egyik sem tud megélni. De tőlünk (európaiaktól) kaptak az amerikaiak vagy 77 kártékony bogarat, melyek között nem egy valóságos csapássá vált új hazája kedvező viszonyai között.

De hogy vagyunk a Phylloxerával?

Ugy, hogy „hovatovább a legjelentékenyebb buvárok is mind nagyobb bizonytalanságba jutnak és pedig annyira, hogy kétségbe vonják még azt is, mintha a Phylloxera a szőlőnek ártana.“

A fejlődését még ma sem ismerik bizonyosan. Lichtenstein vizsgálatai alapján a szőlő levelén élő s gubacsot okozó Phylloxerát és a gyökéren élő alakot egy species fejlődési alakjainak tartották. Domadieu és Laliman azonban azt igyekeznek kimutatni, hogy a „levélalak“ és a „gyökéralak“ két különböző állat s más és más faj. Ezen fölfogás mellett bizonyít az is, hogy Amerikában inkább a levélalak fordul elő, a gyökéralak ritkább s rendszeren európai szőlőkön jön elő. Ha amerikai előfordul is, de nagyobb kárt nem okoz. Viszont Európában is a levélalak rendszeren amerikai szőlőtől lép fel, míg a gyökéralak európai szőlők gyökerein.

Sokan kételkednek s kételkedtek régebben is abban, hogy a Phylloxera oly veszedelmes volna a szőlőre. Inkább az okszerűtlen szőlőművelés az oka. Pl. Violla L. M. a kísérleti bizottság nevében már 1869-ben a következő nézetének adott kifejezést Franciaországban.

1. A Phylloxera valószínűleg ősidőktől fogva él a szőlőn észrevétlenül s a nélkül, hogy kártékonyvá vált volna, mignem az új viszonyok között elszaporodott.

2. Valamely ismeretlen helyről, valamely szállítóeszközzel vagy magától jött ide.

Mindkét föltétel lehetséges, de még egyik sincs bebizonyítva, valamint az ellenkezője sem.

Karsch mérlegelve az addig (1888). tett vizsgálatokat s az 1. pont alatti nézetet okadatolva azt mondja, hogy ha csakugyan bebizonyulna, hogy nem a Phylloxera elpusztítására kell törekednünk, hanem megfelelő szőlőfajták tenyésztésére s megfelelő módon, akkor — ha ebben az irányban dolgoztak volna kezdettől — régen meg volna oldva a Phylloxera-kérdés s az a sok-sok millió forint és frank és márka stb., a mit minden látható eredmény nélkül kidobtak, aránytalanul célszerűbben lett volna fölhasználható.

Ezen nézet mellett erős bizonyosság Chatin-nak egy érdekes megfigyelése: Ragga-(Mildew), Phylloxera, Blackrot által csaknem teljesen tönkre tett szőlőkben talált olyan szőlőtöket, melyek dusan tenyésztettek és bőven termettek. A szőlő 4 hektáryi volt s mind a legnemesebb fajokkal volt beültetve. A jó tenyésztés okát ebben az esetben a metszés minőségében és a megfelelő trágyázásban vélte föltalálni. Mert hiszen ezeken a Tökéken is épp úgy volt Phylloxera, mint a többin.

Ha már most meggondoljuk, hogy a „levélalak“ amerikai, a „gyökéralak“ európai szőlőkön tenyészik jobban s hogy egyetlen bizonyítékunk sincs a mellett, hogy a Phylloxera Amerikából importáltatott; ha meggondoljuk, hogy a legjelesebb buvárok hovatovább mind nagyobb bizonytalanságban vannak a Phylloxera vonatkozásig és végül ha meggondoljuk, hogy a kipusztítására vegyi szerekek tett kísérletek nem a Phylloxerát, hanem a szőlőt irtották ki, míg a rationalis szőlőművelés, a Phylloxera figyelmen kívül hagyásával is sikerül, akkor okvetetlen a következő eredményekre kell jutnunk.

1. „Alapos okunk van kételkedni a Phylloxerának Amerikából való importációjában.“

2. „Fontos okunk van kételkedni abban, hogy a Phylloxera oka volna a szőlő betegségeknek.“

3. „Nagyon sok és jó okunk van arra, hogy a Phylloxera ellen eddig folytatott harcot feladjuk és rationalis szőlőművelést kezdjünk a Phylloxerával.“

B. S. dr.

KISSEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ A komló konzerválása hideg által.

A német nagy sörfőzők már évek óta a legjobb hatást érték el a komlónak hideg által való konzerválásával. Ujabban Birminghamban alapítottak egy ilyen raktárt, mely a komló eltartását eszközi. Erre a célra olyan raktár-

TÁRCZA.

A honfoglaló magyarok állattenyésztése.

Irtá: Brummel Gyula.

II.

Közönségesen elfogadott vélemény az ma már, hogy a honfoglaló magyarok lovai teljesen kihaltak, fajuk sem létezik többé, s a parlagi magyar ló csupán átalakult kései ivadéka híres elődeinek. Nincs is arra elég alap, hogy e fölfogást alapjában megdöntsük, kivált ma, mikor az előnyös állami beavatkozás ezen állat prosperálásának minden útját bevágta — a mit haszon szempontjából nem is lehet helyeslés nélkül felemlíteni; — de mégis, ne higgye senki, hogy az ősi lóállomány nyoma elvesztett. Az említett „átalakulás“ csak physikai törvényen alapuló igazságot fejez ki, a mint az mindjárt kiderül.

A „Taktika“ a honfoglaló magyarok fegyverzetéről így ír: „ . . . Karddal, vérttel, íjjal és kopjával fegyverkeznek . . . De nemcsak maguk vannak fegyverben, hanem az *előkelők lovai is eliken vassal vagy lemezzel vannak borítva*, Nagy szorgalmat és gyakorlatot fordítanak a *lőhátról nyilazásra* . . .“

Nézzük meg csak, hogy milyennek kellett lennie az olyan lónak, a melyről kopjával, nyíllal és karddal lehetett hadakozni? — Az ősmagyarok

egyik kedvencz hadi fegyvere volt a *kopja*; ez 7—8 lábnyi hosszú lehetett — Salamon szerint. A kopjaforgatáshoz nemcsak hosszas gyakorlatban szerzett ügyesség volt szükséges, *de jó ló is, kisebb természetű, fúrge és kivált hátulsó lábakon erős lovak* kellett. A régi kopjas harcosok lova (kozák, lengyel, tatár) ilyen; a szittya ló pedig emezek legközelebbi rokona. Miben állott a kopja-harc? A 7—8 lábnyi hosszú és hegyes kopját vízszintes, vagy ezt megközelítő helyzetben teljes erővel dőlték az ellenfélbe, s a szúrás után *rögtön* visszahúzták; oly mozdulat volt tehát szükséges, hogy a teljes sebességgel haladó ló hirtelen — másodpercnyi időtartamra megálljon és visszahőköljön, azután újra neki vágjon teljes erővel új rohamra. Milyen hajlékony mozdulatu kellett hogy legyen a fegyver használata közben a ló, bővebben magyarázni teljesen felesleges. De nem felesleges rá mutatni arra, hogy a kopja egyik legkedvesebb fegyvere volt a magyarnak és így tehát kellett rendelkeznie ehhez alkalmas lóval is.

Rendkívül érdekes azonban a lőhátról nyilazás is, a mely fegyvert a „Taktika“ szerint úgy előre, mint hátrafelé a legsebesebb rohamban is bámulatos pontossággal tudták kezelni a honfoglaló magyarok. A kézijj mintegy 1 1/2 méternyi hosszú volt, s annak megfeszítése és a nyíl beleillesztése a harcos mindkét karját teljesen lefoglalta; s ha még csak előre lőtt a harcos, akkor is csupán czombjaival kormányozhatta a lovát a leg-

nagyobb veszedelemben. De ha visszafelé lőtt üldözőre, a kormányzásra képtelen volt és teljesen a lóra kellett bíznia, hogy a kijelölt irányt megtartsa! . . . Milyen nemes tulajdonságokkal kellett bírni a lónak? Kell-e csak ezen egynél több bizonyíték arra, hogy e nemes és kiválóan tanulékony állattól az ősmagyar megválni sem akart, hanem azt mondhatnám fegyvertársának tekintette. S ha a régi görög és német krónikákban azt olvassuk, hogy a régi magyarok a lóról le sem szálltak, „a nyeregben születtek“, „gyalog talán járni sem tudtak“, „a lóval szinte össze voltak növe“, mind ezen a képzelet alkotta szövirágokból kihüvelykezhetünk egy kis valóságot is. Gondoljunk meg csak, hogy a kopjaforgatáshoz és a nyíllövéshez teljesen szabad felső testre van szükség, a mell, hát és váll teljesen szabad legyen, hogy a műveletek pontosak és biztosak legyenek. De hát akkor a fegyverzetnek hol a helye? Az ősmagyarok összes hadikészége az *övhöz* volt csatolva, oda olyan sok mindenféle volt aggasztva, hogy gyalog járnia is bajos volt, nem-hogy gyalog harcolt volna, bizonyára ez a fő-ök, a miért a magyar harcost lovától elváhatatlannak írták le. Ugyanazon időben a görögnek és franknak a kard a vállról függött le egy szíjon, de a magyar harcosnál úgy a *kard*, mint az *íjat* tartalmazó *tarisznya*, mind a 30-40 *nyilat* magában foglaló *tegez* az övhöz volt erősítve.

Az azonban nemcsak ezen felsoroltak voltak odaerősítve, hanem az élelmi szerek is, a melyekkel a

helyiségek vannak, melyekbe 10,000 zsák = 10,000 mm. komló fér el. A hűtő raktárokat hulladékgyapjuval izolálják és ezekben a komlót — 2° C. hidegben, légáramban teszik el. A levegőt ammoniak-hűtő gépekkel, a levegő szárító és mosó készülékekkel praeparálják. E mellett a konzerváló mód mellett a komló izgató hatása megmarad, míg a régi szárító eljárással csökkent.

† A dió elkészítése eladásra. A magyar ember erősen konservatív szellemű, újításokat átvenni — ha ismeri is annak czélszerűségét — nem szeret; így van ez minden téren, tehát a gazdálkodás terén is. A mit apáinktól láttunk, tanultunk, azt követjük s nemes büszkeségnek tartjuk, ha negligálunk olyan módokat, olyan foglalkozást, mit őseink nem miveltek. Földművelő nemzet vagyunk, gabonát termelünk és mindig csak búzát, a mi azon fölül esik, hagyjuk csak.

Igy vagyunk gyümölcsünkkel is, akár magunk számára tartjuk, akár eladjuk. A hogy kezünkbe adja isten áldásaként a természet, úgy teszünk el azt kamránkba, vagy küldjük a vásárra.

Különösen kevés gondot fordítunk diótermésünkre, minden előkészítés nélkül küldjük a hetivásárra, vagy a kereskedőnek, a mikor is tulságos barna színe van, a mit pedig sem a kereskedő, sem a vevő nem szeret s nem adja meg az árát.

Tirolban, hol nagyban foglalkoznak a dió kivittel, úgy járnak el, hogy a diót a zöld héj eltávolítása után jól megmossák, a mit oly módon végeznek, hogy a diót egy kosárba teszik s a vízben ide-oda rázzák. — A szép sárga színt aztán úgy adják meg neki, hogy a megszáritás után kénezik; a diót rostélyokra helyezik valamely légmentesen elzárható szekrénybe, vagy ládába, azután alatta kevés kék étetnek el; a diót a kénssav-gázban hagyják 8–10 percig, azután szellős helyre tergetik, ekkor a dió szép sárga színű lesz.

† A méhszúrás ellen. Olvasván egy méhszúrás elleni kenőcsről szóló hirdetést, alkalomszerűnek tartom, hogy azoknak, kik nincsenek birtokában ilyen kenőcsnek — egy a méhszúrás esetén követendő eljárást ajánlják.

Az egész dolog oly egyszerű, s oly csekélység, hogy beszerzése semmibe sem kerül, mert minden háznál van, s hordozása nem bajosabb, mint egy szál gyufáé.

Ha ki vagyunk téve méhszúrásnak, szóval ha olyan helyet látogatunk meg, hol méhek járnak vagy tanyáznak, készítsünk elő egy ludtollat úgy, hogy egyik vége karika formában legyen elvágva, s hogy egyszerre

két czélra is szolgáljon, másik vége fogpiszkálónak is használható.

Méhszúrás esetén a fullánkot rögtön huzzuk ki s a tollat egy percig nyomjuk jól a fullánk helyére, úgy, hogy a bőrről karikát képezzen; a nyomással megakadályozzuk a méreg tovaterjedését. A tollat levéve, a fullánk helyén kis csepp vért s nedvességet találunk, mit hamar le kell mosni és többször nyállal megnedvesíteni, így a fájdalom s daganat alig lesz észrevehető. — *if. Ch.*

† A hangyák ellen. A hangyák jelenléte kárt okoznak a gazdának azzal, hogy a vetemények, fák, virágok gyökerét megtámadják s annyira megrágnak, hogy különösen a csemeték elpusztulnak.

Egy kertészkedő gazda ajánlja, hogy a hangyák ellen hamuval védekezzünk, ezt finom szitált állapotban a vetemények s fák töve körül elhintvén.

Ez az eljárás lehet jó, de nem czélszerű, hiszen a hamuval körülszórt növényt igaz, hogy megóvjuk, legalább addig, míg egy jó eső el nem mossa vagy szél el nem hordja a hamut, de a hangya felkeres más veteményt s fát, már pedig egy nagy kertben igen sok bajjal lehet keresztülvinni azt, hogy minden egyes növényt körül hintsünk, különben is nézetem szerint nem a távoltartása, hanem igenis a hangya elpusztítása a czélszerű, erre egy pomologus igen elfogadható módot ajánl, a mely a következő:

Friss marhavelős csontot helyezünk a hangyafészkekre a hangyák reggeli és déli összejövedele alkalmával. A csontot nemsokára a hangyák egész raja özönlí el; ekkor azt óvatosan felemeljük s kéznél tartott forró vízbe mártjuk; ezen eljárással, — ezt többször ismételve — csakhamar oly eredményt érünk el, hogy a hangyák száma annyira megcsökken, a mely számtól már nincs miért féltelnünk veteményeinket. *Fő.*

IRODALMI SZEMLE.

Külföldi lapokból.

Boraxozott vaj. A francia semmitőszék érdekes fölmentő ítéletet hozott egy vajhamisítási ügyben. A vajhamisításra vonatkozó francia 1897-iki törvény első paragrafusát azt mondja, hogy: „tilos vaj név alatt megjelölni, kiállítani, áruba hozni, eladni, importálni, vagy exportálni olyan termékeket, melyek nem kizárólag tejből, vagy tejszínből, vagy mindkettőből készülnek.“ Megsózni, ártatlan anyagokkal megfőstenni szabad, de az ugyne-

vezett „konzerváló“ sók használata, a boraxsav használata rendőrileg tilos. Egy normandiai vajkereskedő, hogy az általa szállított vaj frissességben ne veszítsen, a vajhoz kilogrammonként antiseptikus szer gyanánt 3–5 gr. boraxsavat adott. A caeni törvényszék elősmerte ugyan, hogy az így kezelt vaj nem volt ártalmas, de azért elítélte, mert mégis vétett az 1897. évi törvény 1. §-a ellen, mivel nem kizárólag tejből és tejszínből, hanem egy harmadik anyag közreműködésével készült, így tehát a törvény ellen vét. A semmitőszék megsemmisítette az ítéletet, azzal az indoklással, hogy a törvény intenciója csak az volt, hogy világos megkülönböztetést tegyen a vaj és a margarin alkotó elemei között, a mit a 2. §-ban meg is jelöl az által, hogy „minden más anyagot, melynek az a rendeltetése, ami a vajnak, de más alkotórészekből áll, margarin név alatt szabad csak kereskedésbe hozni.“ A törvény által megszabott eme két kategória közül a szóban forgó tejből és tejszínből készített terméket margarinnak minősíteni nem lehet csupán azért, mert egy kis adag konzerváló szert tették hozzá. És azonkívül a törvény szándéka az, hogy kiviteli kereskedelmünket előmozdítsa, a törvény szelleme ellen való vétek volna tehát megakadályozni a termelőt és kereskedőt, hogy ilyen konzerváló szert használjon, a mely a vajnak sem minőségét, sem természetét nem rontja meg, hanem csak frissen tartja egy bizonyos ideig. A törvény ilyen interpretációjával sok francia gazda nincs kibékülve. — Kétségtelen, hogy 4 gr. boraxsav kilogrammonként nem ártalmas, de ha elgondoljuk, hogy a termelő, ő utána a nagy kereskedő, majd a kiskereskedő is konzerválás céljából csak egy kis adag boraxot is ad a vajhoz, ez már nem lesz olyan ártalmatlan. Érdekes az, hogy a francia körökben milyen élénken érdeklődnek az ételhamisítások. Példa lehetne nekünk. (Journal d'agriculture pratique)

Határidőüzlet a berlini terménytőzsdén.

Nemrégiben hozták a lapok, hogy a berlini gabonátőzsdén úgy, mint régebben volt, visszaállították a határidőüzletet, a mely a legfelsőbb törvényszék elősmere szerint tiltott börze és a benne kötött üzletek tilos határidőüzletek. Ugyanekkor a tőkés sajtóorgánumaiban nyíltan ujjongtak azon, hogy a német agráriusoknak meg kellett alázkodniok, mert be kellett látniok, hogy ezek az üzletek a mezőgazdaságnak elkerülhetetlenül szükségesek, és a bianco-határidőüzlet megtámasztása magát a mezőgazdaságot sebező szemmalomharcz. — Erről a kérdéstről most

harczos el volt látva, ezenfelül még sok apró-cseprő dolog, a melyekről az akkori európaiaknak nem is igen volt fogalmuk. Igen érdekes például Bölcs Leó »Taktikájában« az a tanács, hogy legyen a (lovások) nyeregtáskájukban . . . »*vasból való félhold alakú sarkok a hozzá való szögekkel, ráspolylyal, árral.*« Ez a »félhold alakú vassarok« nem egyéb, mint a *patkó* és körülírással mutatja, hogy mily idegen tárgy volt ez a görögöknél. A patkók különben szintén azt bizonyítják, hogy a honfoglaló magyarok lovai nemcsak kicsinyek voltak, de merőben elütők is az európai lovaktól. Ugyanis a 955-ben Ausburg mellett megvívott véres csata mezéjén levő sírokból talált patkók kicsiségüknél fogva feltűntek. b. Hormayer ezekről így ír: »Das Lechfeld birgt unzählig, noch allzu wenig untersuchte Grabhügel. Waffen wurden nur wenige gefunden; desto mehr Hufeisen, weder von römischer, noch germanischer Form, sondern inusgesammt für kleine Pferde, dergleichen die ungarischen.« Mi pedig csak nagyon is jól tudjuk, hogy bizony sok magyar ló is pusztult el a Lech melletti mezőn, a honnan csak a »hét gyászmagyar« került vissza hirmondónak. Ugyanígy leletek voltak találhatóak, a Buchlos-i kerületben is Bajorországban. Érdekes leletek a kengyelvasak is. Ezeket az avarok és magyarok hozták he Európába; a rómaiak egyáltalán nem használtak kengyelt, a görögök még a IX-ik században is csak a sebesülteket vivő lovakra csatoltak kengyelt, s a legrégebb eddig ismert ken-

gyelvas az a melyet a szent-endrei avar sirban találtak, de ez sem régebb a VI-ik századnál. A bozontos bőrrrel takart nyerget is, ilyen alakjában, a magyar honfoglalók hozták Európába.

Nem tudom, hogy e sorok olvasója, az előadottakból megalkothatja-e a honfoglaló magyarok lovának alakját? Az bizonyos, hogy ez nem épen könnyű dolog, és hogy némi direktívája legyen a szives olvasónak, három jellemzést fogok most közölni, a 19-ik század három fázisából. A bennük rejlt ellentét segítse a kép megalkotását.

Kubinyi Ferencz akadémiai értekezésében (1858—9) így ír róla: »*. . . Kicsiny, de igen erős, tartós, futó, győző, egyaránt állja ki a forróságot, hideget, éhséget, szomjúságot, mely tulajdonainál fogva keleti származásra mutat e lófaj.*«

Ditz Henrik (A magyar mezőgazdaság. Ford. Halász Gábor. Bpest 1874 247. l.) így írja le: »*. . . A magyar ló kicsi és igénytelen, de származása nemes, mint a magyaré: ázsiai az arab-sal közel rokon faju. Makra növése mellett is erős, fészkes innu és ruganyos izomzatú, s kitar-tása rendkívüli. Testalkata s aránylag széles szügye, a hatalmas tüdő egészséges kifejlését segíti elő, s ebben valamint csikókorától fogva folytatott gyakorlásában rejlik rendkívüli gyorsaságának s futásbeli szívósságának oka, mely az ideget bámulatra ragadja.*«

A hazaiakat úgy létszik kevésbé ragadja bámulatra e lófaj, mert pl. *Monostori* így ír róla:

A magyar parlagi ló feje meglehetősen nagy, de száraz, nyaka vékony, u. n. szarvasnyak; marja elég jó volna, de sovány; háta, ágyéka nem elég rövid; fara rövid, keskeny, csapott; szügye, mellkasa elég jó; lapoczkája elég jó, de sovány; koncza és czombja nem elég izmos; elől »tánczmester« hátul »téhén« állás gyakori nála. Végtagjai egyébképen szép szárazok, jól inaltak, patái pedig igen jók. Szlruk sokféle. Kitartásuk, edzettségük nagy, kevés igényességük közmondásos. Nagyságuk 135—155cm. E lovat szekérben és nyereg alatt egyaránt igénybe veszi a tenyésztője s a rossz elhelyezés, rossz ápolás silány takarmányozás daczára, nagyon kiválóan képes hasznosítani.«

Mindenesetre alkalmat keresek majd arra, hogy ezen legutóbbi leírásra visszatérjek, annál inkább, mert azt nem tartom teljesen beigazoltnak, daczára, hogy elég lakonikus. De mindenesetre helyesnek tartottam a különböző szakvélemények csoportosítását e ló mai típusáról, mert hiszen az exterieur megismertetése képezi ezen sorok czélját, bár főként retrospectív tekintetben.

Nagyon hiányos volna ezen értekezés, ha figyelmen kívül hagynám azt, hogy az ősmagyarok a kereszténység felvétele előtt lóhúst is ettek, s a lótejből erjesztés útján szeszes folyadékot állítottak elő, a kermiszt vagy kumiszt. Nem maradt annak semmi nyoma, hogy e tekintetben az ősmagyarok tisztán vallási kultuszból ettek-e a lóhúst, vagy pedig közönséges tápszert volt-e? A magam részéről hajlandó

Klapper Edé, a híres közgazdasági író és az agrárius érdekek kiváló harczosa most a következőképen nyilatkozik: „Mindaz, a mit a lapok a tényekről hoznak, teljesen valók. Egy érvényben levő törvény rendelkezései és a felsőbb bíróságok félremagyarázhatlan döntései ellenére a porosz, ugynevezett jog-államban hatóságilag újra engedélyezték Berlinben a tőzsdejáratot, a mely most éppen egy funkcionál, mint ezelőtt. Csak egy nem igaz: Nem mert az agráriusok megalázkodtak, éltük meg ezt a dicstelen komédiát, hanem, mert nálunk a börze tőkésai és spekulánsai lettek az uralkodó hatalom. Az a lehangoltság, mely a tisztességes állampolgárokat ilyen tapasztalatok következtében gyötri, azt a tanácsot adja számba, hogy külföldi elvbarátaink csak akkor folytassák a börze reformálására irányzott törekvéseiket, ha bizonyosak abban, hogy kormányuk a törvényeket nem csak tréfának veszi, mert semmi sem kellemetlenebb, mint, ha úgy mint nálunk, a káron kívül a gunyt is el kell viselni.“ (Wiener landw. Zeitung.)

É.

Könyvszemle.

Tej és melléktermékeinek vizsgálata stb.

Tejgazdasági szakiskolák és tejszövetkezetek használatára írta: *Reisehl Vilmos* s. tanár

A kissé hosszú czímmel és 20 ábrával ellátott, 45 oldalra terjedő füzetben, három főrésze oszta és a megfelelő fejezetekben tárgyalva, sok hasznos tudni valót csoportosít a szerző, még pedig olyan részletesen és világosan, hogy segítségével minden művelt gazda hozzá foghat a tej és termékeinek megvizsgálásához.

Ujat nem mond ugyan a szerző, de mint a tejgazdasági iskolához beosztott szakember, a ki hivatva van a gyakorlati élet számára embereket nevelni, oktatni és a kioktatottak kezébe vezérfonalat adni; — felesleges sem beszél. Mind az tehát, a mi a tej és termékeinek megvizsgálásához szükséges, röviden, szakszerűen és megfelelő sorrendben a vizsgálati eszközök ábrájával együtt megtalálható a füzetben, minélfogva azt tartjuk, hogy nemcsak a tejgazdasági szakiskolák és tejszövetkezetek használatára, (mint a szerző írta) hanem minden nagyobb tejgazdaságban alkalmas utmutatásul és vezérfonálul szolgálhat ez a füzet, már azért is, mert a tejgazdasággal foglalkozóknak még talán kevesebb idejük és alkalmuk van nagyobb terjedelmű ilyen szakmunkák áttanulmányozására, mint a szakiskolák és szövetkezetek alkalmazottjainak.

Mindazoknak tehát, a kik a tej és ter-

mékeinek egyszerű és biztos vizsgálati mód-szereivel, rövid uton, olyan módon akarnak megismerkedni, hogy ismereteiket mindjárt hasznosítsák is, a füzetet melegen ajánljuk. A füzet ára nincs megemlítve, de kiadója *Stranz János* könyvkereskedő Sárváron, hol bizonyára beszerezhető.

A szerzőnek következő magyarázó szavai után:

„Mint hogy köztudomásu dolog, hogy a tej értéke főképp annak minőségétől, különösen zsiranyagától függ, szükséges e célból a tejet tehát minőségére, vagyis zsiranyag tartalmának mennyiségére is megvizsgálni. A tejnek zsirtartalomra való megvizsgálása rendkívül fontos a termelő mezőgazdára, de különösen azokra, a kik tejelő állatok tenyésztésével foglalkoznak és pedig azért, hogy egyrészt összes teheneiknek tejét, de egyszersmind az egyes állatoktól fejt tejnek zsirtartalmát meghatározhassák, mert a nélkül az állat valódi értékét vagy jövedelmezőségét alapszabán véve nem ismerik, másrészt pedig e vizsgálatban főszerep jut a tenyésztési szempontnak.

Minél több zsir produkáltatik a tejben, annál több tejszint s abból ismét annál nagyobb mennyiségű és jobb minőségű vajot nyerünk. Számos tapasztalat bizonyítja ugyanis, hogy a magasabb zsirtartalmu tej egyéb alkatrészei is nagyobb értékkel bírnak, mint a silányabb tejé.

Különös sulyt fektessen tehát a gazda tejelő állatainak kitűnő takarmányozására zsir-dus tej elérhetése céljából, melynek magasabb értéke esetleges nagyobb költségeit is fődözendi.

Általában szükséges volna, hogy a tejgazdasági üzemmel foglalkozók nemcsak magát a tejet, hanem annak melléktermékeit is vizsgálják és ellenőrizzék, különösen tenniük kellene ezt a hazánkban mindinkább terjedő tejszövetkezeteknek is.

„A tej rendszeres vizsgálatával és a tejzsirtartalom szerinti fizetésével nagyban megközelíthetnők azt, hogy tenyésztésünkben ne legyen oly sok a kivetni való, mint a mennyi — sajnos — van jelenleg is.“ nekünk az a véleményünk, hogy a *művet a piaci tej vizsgálatával megbízott orvosok vagy más közegek részére a hatóságoknak is érdemes lenne beszerezni*, miután a nálunk piacra kerülő tej és termékek értéke és tisztasága sok kívánni valót hagy fenn, még pedig nemcsak a fogyasztó közönség, hanem a nagyobb quantumot tisztán termelő és ugyanígy értékesítő gazdaságok rovására is

„Az állattenyésztés rövid foglalata“ címen

vagyok inkább azt elhinni, hogy a lóhus élvezete vallásos cselekedet volt, s ezen feltevésre az indít, hogy a magyarokkal rokon népek állított észak-oroszországi törzsek állat áldozatai rendszeren az áldozatul hozott állatok elköltésével végződtek, s mivel az ősvallás kutatói úgy tapasztalták, hogy az ősmagyarok vallása ezen törzsekével megegyezett, nagyon valószínű, hogy e tekintetben sem tért el nagyon. Egyébiránt, hogy az ősmagyarok a lóhus evésével hirtelen felhagytak a kereszténység felvétele után, ez arra mutat, hogy a lovak leölésével járó funkció valóságos szertartás lehetett, s ezen szertartás ősidők óta tartott behatásait kellett beszüntetni, a mi csakis úgy volt lehetséges, ha ezen szertartásokat eltörölték. Legalább is valószínű, hogy ennek más oka nem igen volt. A keresztény vallás nem tiltja a lóhus-evést s ha mégis országos törvénynyel kellett betiltani, ez sokkal inkább az áldozati szertartások betiltását jelentette, s nem lehetetlen, hogy az első magyar keresztények az áldozati ostya szellemi magasztosságát megértve, az ősök vallásos szertartásaiban legkirívóbbnak látták a lóhus-evést, s azt ostromozták leghevesebben. A régi magyar mythologia számos vonása még ma is él a nép között. A »föld-anya«, »Boldog asszony«, »tátos« stb. stb. emléke nem halt ki még teljesen a népies hitéletből, bár sok tekintetben hozzáidomult a kereszténység tanaihoz, hogy azonban a lóhus-evést teljesen megszünt, ez éppen az előrebocsajtottakból következik.

De sokáig nem szűnt meg azért a *ló-áldozat*, bár más alakban, s e tekintetben érdekes emlékek vannak még a XVI-ik századból is, A régi ló-áldozatok nyoma gyanánt tekinthetők pld. a székely nemzeti muzeumban letett végrendeletek egy-nemely pontjai. Így Margit asszony, Imecs Antalné 1525-ben hagyományoz I fehér paripát a papnak. Konya László és Lőrincz 1565-ben szintén hagyományoznak a papnak I fehér paripát. De legmeggyőzőbb az Istvánffy-féle hagyaték idevonatkozó része, (közölve van a *Századok* 1875-iki évfolyamában 275 l.) a mely így szól:

» . . . Item: Az *fekethe Barathoknak* processioerth, harangozaserth az *loo valchangara*, az koporsó helyért attam harmadfel foryntoth . . . »

Egész szertartás volt tehát az, hogy azon lovakat, a melyek a gyáskocsit vonták rendszeren az illető egyháznak szokták ajándékozni, s a jelen esetben az *özvegy ezt pénzen váltotta meg*. Feltehető, hogy a papok ezen lovakat, mint szokásos tributumot tekintették, s a szokás hatalmánál fogva ezen jogukat nem is akarták feladni, úgy, hogy ha nem kapták meg a lovat in natura, legalább annak váltásdíját vették fel.

Mi ez egyéb, mint az őskori lóáldozat átvitt értelemben, a kereszténységhez átídomult alakban. Hagyjuk már most a mythológiát és térjünk vissza kiindulási pontunkhoz.

Mindenesetre ténynek kell elfogadnunk, hogy a régi magyaroknak legalább is kétféle lovak volt,

Mithoffer Sándor tollából 83 lapra terjedő füzet jelent meg Kassán, Vitéz A. kiadásában.

A magyar gazdasági szakirodalom terén talán soha nem volt még olyan sürgős-forgás, olyan termékeny tevékenység, mint az utóbbi években. Mig ezelőtt csak 8—10 évvel is esemény számba ment egy-egy füzetke megjelenése, ma már föl sem tűnik ilyesmi és ha így haladunk nincsen messze az az idő sem, a mikor elkiáltjuk magunkat, hogy immár sok is jut nekünk a jóból.

Milhoffer munkáját azonban nem soroljuk még a feleslegesek közé, miután a rendelkezésre állott szűk keretben dicséretre méltó világos nyelvezettel felsorolja a legszükségesebb tudnivalókat és törekszik tiszta fogalmakat terjeszteni a kezdő kiscgazdák között, kiknek a hasznos és sokoldalú kis füzetet, melynek ára 1 korona 40 fillér, melegen ajánljuk.

A kendertermelés és áztatás. 20 ábrával.

Írta: *Sierban János*. — A Franklin társulat által kiadott „Falusi Könyvtár“-nak alapításától kezdve az volt a célja, hogy olcsó árban a kiscgazdák részére gazdasági olvasmányokat, utmutatásokat adjon. Ez rég időktől fogva nagy érdeme, a mikor még más kiadó — még az állam sem — foglalkozott népies gazdasági kiadványok terjesztésével — de csak ez az érdeme volt, mert sok füzetke bizony ugyancsak „falusi tudomány“ volt, hisz laikus szobatudós gazdasági írók írták műkedvelésből. Nagy elégtétele az olvasó gazdaközönségnek, hogy ezuttal gyakorlati gazdától, kap a kezébe praktikus olvasmányt, mert ha jól tudjuk, Sierban a zombolyai uradalomban sok éven át mint intéző gazda végig csinálta a kendertermelés s kikészítés minden fasisát! A mit mond, kurtán, jó magyar nyelven mondja meg: nem ajánl lehetetlen módszereket, nem parádézik külföldi eljárások leírásával, de azt írja le, a minek jóságáról szerte e hazában a kenderföldeken meggyőződött. Kifogásunk ugyan kicsinyesek lennének, ezeket elnyomják a füzet előnyei, s így egy részlet leközlésével megismertetjük olvasóinkat a munka irányával, melynek elolvasását minden kendertermelőnek ajánljuk! A füzet ára 1 korona.

Borona.

EGYLETI ÉLET.

Meghívó. Az „Erdélyi Gazdasági Egylet“ állatkiállítási és állattenyésztési szakosztályának végrehajtó-bizottsága 1900. évi aug. hó

t. i. a harczosok paripái és az »előkelők« lovai. A megkülönböztetést indokoltá teszi, hogy a mint láttuk, az előkelők lovai »eleiken vassal vagy lemezzel vannak borítva«, vagyis *pánczél* borította őket. Mindenesetre értékesebb, nagyobb lovak lehetnek ezek, s értékük csökkenésének elkerülése céljából, talán nagyobb pompa kedvéért lehettek vértelve. Ezen lovak származása vegyes lehetett, s valószínű, hogy főként dél-ázsiai eredetű lovak voltak, s hogy a híres *Cherk-i* vásárokon, a hol a magyarok legszivesebben értékesítették hadi zsákmányaikat, szerezték be őket, hiszen akkor ott találkozott egymással kelet és nyugot.

(Folyt. köv.)

A magrépa kiültetése és a magtermés.

Briens igazgató kutatásai alapján megállapította, hogy a magrépának hosszában és vastagságában való növekedéséhez a virágzásig állandóan és lassan emelkedő meleg és elégséges nedvesség kell, hogy magképződése teljes legyen. A magrépa kiültetésétől a virágzásig kétszer annyi idő jusson, mint a virágzástól a magszedésig. Az első növekedési időszaknak megrövidítése kisebb magtermésben fog megnyilvánulni.

3-án (pénteken) d. u. 4 órakor rendes ülést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívja

Az elnökség.

Tárgyak:

1. Mult, június 1-iki ülés jegyzőkönyvének felolvasása.
2. Kiállítási ügyek:

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

Heti szemle.

Az ideai termés A földmivelésügyi miniszteriumhoz az állandó gazdasági tudósítótól július 20-ig beérkezett jelentések alapján készült kimutatás ma jelent meg. Eszerint az, őszi és tavaszi buza termése a gazdasági tudósítók jelentései szerint rendkívül különböző és több helyen nagy csalódást mutat fel. Az átlagok országsszerte különbözők úgy mennyiségileg, mint minőségileg. Van közép- és jó-közép-termésű átlagok mellett bőven olyan hely, illetve község, ahol csak kis középszerű az eredmény; ezt az állapotot leginkább a gyenge minőség idézte elő, mely a hőség, vihar és a sok eső következménye. Néhol ugyanis a buza szeme a rendesen nemcsak hogy kisebb, hanem még színevesztett is lett, azaz vagy barnás, vagy fakó; piros és acélos buza is van ellegendő, de ez utóbbi inkább csak a korai és hibátlan buzavetésből került ki. Az összesen remélhető buzatermés — föltéve, hogy az időjárás már kárt nem okozand — 36-86 millió métermázsára tehető. És így országos átlagban és katasztrális holdankint mintegy 6-68 métermázsa termésre lehet számítani. A remélt összes termés tehát viszonyítva a mult évi eredményhez, mintegy 1 millió 600.000 mmázsával kisebb, a mennyiben a mult évben 38-45 millió métermázsa volt az összes eredmény.

Az őszi rozs és kétszeres aratása is nagyobbára befejeztetett. Az országosan várható átlagosterméshozam katasztr. holdankint 5,65 mmázsára tehető, vagyis végeredményre nézve remélni lehet 10-40 millió métermázsa, tavaly közel 12 millió métermázsa rozs termett, a különbség tehát szemben a mult évvel körülbelül 1.600.000 métermázsa.

Az őszi árpát learatták és nagyobbára kielégítő eredménnyel elcsépelelték. A tavaszi árpa aratása folyamatban van; az eredmény többnyire a várakozáson alul maradt, részben mennyiségre és részben minőségre nézve is. Az országos átlagos terméshozam kat. holdankint a gazdasági tudósítók 6-41 mmázsára becsülik, vagyis az összesen remélhető árpa-termést 11-47 millió métermázsára; a mult évben termett 13-41 millió métermázsa, tehát közel 2 millió métermázsával több, mint a folyó évben.

A zabvetések néhol javultak ugyan az esőzésekre, másutt azonban a rekkenő hőség következtében, habár csak kisebb mértékben is, hanyatlottak. A zab aratása folyamatban van, sőt néhol el is készültek ezzel a munkával. A várható összes termés körülbelül 10-32 millió métermázsa körül lesz. Tavaly 11-79 millió métermázsa termett, kisebb lesz tehát a termés mintegy 1-47 millió mmázsával.

A kukorica fejlődése az ország nagy részében kielégítő, csöveit szépen hajtja s helyenkint már szemképződése is megindult. További fejlődéséhez eső volna még kívánatos.

A burgonya fejlődéséhez a jelentések nagyrészt kedvezően szólnak és a gumók többfelé szépen fejlődnek. A burgonya-penészgomba már mutatkozik.

Mesterséges takarmányok. A lóhere második és a luczerna harmadik kaszálásához, valamint a zabos búkköny betakarításához a száraz időjárás kedvezett. A későbbi vágások az előbbieknél bővebb és jobb termést adtak.

A legelők fűnövése a száraz meleg időtől megfogyott és a legeltetéshez csak néhol elégséges.

A szőlők tagy- és jégkártól még megki-

mélt termését a terjedő peronoszpóra és oidium apasztják.

Az ideai termést tehát 1 millió 600 ezer mmázsával kevesebbre becsülik a hivatalos kimutatásban a tavalyinál. A megejtett próba-cséplések még kedvezőtlenebb színben tüntetik föl a termést. Az egyszer bizonyos, hogy jóval kisebb termésünk lesz és ennek az ára jóval kisebb a tavalyinál és 3-4 koronával kisebb a külföldi árnál. És mi szegény vidékiek ne feledjük el azt, hogy mi még 1-3 koronával kevesebbet tudunk elérni buzánkért, mint a hogy azt a budapesti tőzsde jegyzi. A mi jövedelmünk még mindig a Budapestig való szállítási díjjal kisebb. A külföldön nemcsak egy, több tőzsde is van. Így van ez az Unióban, ahol a chicagói és newyorki, vagy Angliában, ahol a londoni és liverpooli, vagy Németországban, ahol a berlini, frankfurti, hamburgi tőzsdéken az árkülönbségek elenyészően csekélyek. Nálunk a vidéki, kolozsvári, marosvásárhelyi, temesvári, vagy szegedi piacokon 1-3 koronával kisebb az ár. Mert a vidéki malomipar a fővárosi által annyira el van nyomva, hogy a buza termelési körök buzáját ott földolgozni képtelen s azt Budapestre kell vinni. Ezért nem közönyös nekünk az, hogy a fővárosi malmok élvezik-e óriási előnyeiket a vidéki malmok rovására. A malomipar decentralizálódása a buzaárak arányosabb megállapítását fogja eredményezni.

A budapesti értéktőzsdét borzasztó derut fenyegette, a mi milliókra menő kárt okozott volna megint közgazdaságunknak. Egy játékosnak, aki à la hausse spekulált, mintegy 60 millió koronányi angazsmanja volt, amiért hat millió korona különbözetet kellett volna kifizetnie, ha tudta volna. Egy virágzó cégnek volt óriás jövedelmű beltárgya, a ki a nyereszkesedés vágyától, vagy a játékszenvedélytől úgy akart még többet nyerni, vagy szenvedélyét kielégíteni. A budapesti tőzsdét megmentették a derutól s a játékost a kigolyóztatástól, de ezzel az esettel kapcsolatban azt kérdezzük, hogy nem méltányos-e a tőzsdei játék megadóztatása, mikor 60 millió értékű vételről és eladásról van szó, mikor 6 milliót veszített az egyik és bizonyosan nyert egy másik. Minden ingatlan forgalmánál tömördek adót és illetéket kell fizetni, minden jövedelem emelkedésnél, még ha azt az intenzívebb munkával érték is el, mindjárt kivetik a nagyobb jövedelmi pótdadót és a tőzsdén milliókra menő érték vándorol az eladótól a vevőhöz és milliókra menő nyereséget tehet zsebre az egyik, vagy másik, anélkül, hogy azért azt azt adót fizetné, a mi méltányos. Nem jól van ez így!

Két törvényjavaslatból lett törvény a király szentesítésével. 1900: XVI. „a gazdasági munkás- és cselédség-pénztárról” és 1900: XVII. „az állami közszolgálat államosításáról.” Mind a kettőt bőven méltattuk annak idején, a képviselőházban való tárgyalásakor. De nem mulaszthatjuk el, hogy újból rá ne mutassunk arra a tevékeny és sikerdus munkálkodásra, melyet Darányi a mezőgazdaság érdekében kifejt. Milyen sorozata az alkotásoknak, amelyek láncszemekként illenek össze és övezik a magyar mezőgazdaságot. Nem szavak, szinte aproposszerűen tettek felelnek azokra a támadásokra, melyekkel a legutóbbi időben a ministert illették. Reakcionárius szellemmel vádolják a munkássegélypénztár megalkotóját, partikulárizmussal az állatorvosi közszolgálat az egész ország állategészségügyi viszonyaira rendkívül kedvezően ható államosításának megteremtőjét. Nos, akkor tolerancia és önzetlenség a „P. Lloyd” köreinek irányítója. A ki elhitte az elsőt, elhitheti a másodikat is. Bizony mondom: mentül kevesebben vannak ilyenek.

Kis hirdetések című rovatunkra felhívjuk olvasóink figyelmét. Egy koronáért, mely előre beküldendő, mindenki hirdethet s az utalvány szelvényre a hirdetés szövege is felírható. A hirdetési megrendelés minden számra legkésőbb csütörtökön délig a kiadóhivatalhoz juttatandó.

— **Pályázati hirdetmény.** A nagy-enyedi m. kir. vinczellér-iskolában folyó évi október hóban kezdődő 3 éves tanfolyamra 7 fél ösztöndijas helyre pályázat nyitattik. *Pályázati feltételek:* 1. Tizenhat évet betöltött igazoló keresztlevél. 2. Erős, egészséges, munkát bíró testalkat és védhímlő-oltásról tanuskodó orvosi bizonyítvány. 3. Legalább 4 elemi osztály elvégzését igazoló iskolai bizonyítvány. 4. Születési hely, községi előjárású által kiállított erkölcsi bizonyítvány. 5. Szülők vagy gyámok beleegyezési nyilatkozata, melynél fogva kötelezik magukat, hogy a felvett tanulót 3 év eltelté előtt az intézetből ki nem veszik. 6. A jelzett hiteles és rendesen bélyegzett bizonyítványokkal felszerelt folyamodványok a földmivelésügyi miniszteriumhoz czimezve legkésőbb augusztus hó 25-ig a nagyenyedi m. kir. vinczellér-iskola igazgatóságához intézandók, honnan a folyamodók felvételük ügyében rövid idő alatt értesítettnek fognak. 7. Az intézetben egy évet önköltségen töltött; katonai kötelezettségnek eleget tett; kertészet, szőlőszet, pinczészet körében már működött, vagy kádármesterséget tanult egyének, ha ezen minősítésüket hiteles bizonyítványokkal igazolják, a felvétel- és ösztöndíjak elnyerésénél előnyben részesülnek. — *Figyelembe veendő:* a) Az intézetbe felvett növendékek fehérnemű és egyéb állásukhoz illő czélszerű ruházatról, nemkülönben író-, rajz- és kisebb munkálati eszközök: kések és ollókról önmaguk tartoznak gondoskodni; lakást, ágyat, ágyneműt, világítást, orvosi kezelést és gyógyszereket azonban ingyen nyernek. b) Az egész ösztöndíjat élvezők teljes ellátásban: reggeli, ebéd, vacsora és mosatásban részesülnek: a fél ösztöndíjasok ellenben ugyan az egész ösztöndíjasokkal egyenlő ebédet és vacsorát kapnak, de az ezen étkezésekhez szükségeltető kenyérről, továbbá reggeli és mosatásról önmaguk tartoznak gondoskodni. c) Ösztöndíjban nem részesülő, önköltséges tanulók, a monnyiben a növendékek száma 24-et meg nem haladja, az a) pont alatt foglalt előnyökben részesülnek, ellátásukról azonban önmaguk tartoznak gondoskodni, s az intézeti élelmezőnél havi 7 frtért fél, 14 frtért fiedig teljes ellátást nyerhetnek. A fél ösztöndíjat élvezők is havi 7 frtért vagy az élelmezővel megalkuvás útján teljes ellátásban részesülhetnek. — *A m. kir. vinczellér-iskola igazgatósága.*

— **Új állatorvosi állomások az erdélyi részekben.** Ezzel a czímmel a mult hetekben ismeretlen forrásból egy hír kelt szárnyra melyből csak annyi a valóság, hogy az állategészségügy állami kezelésbe vételéről szóló 1900 évi XVII-ik t.-cz életbe léptetésére az előmunkálatok az ország területén — tehát nem csak hazarészünkben — folyamatba vétettek és ezek rendjén természetesen felmerült az is, hogy a törvény rendelkezései szerint az egyes hatóságok területére hány m. kir. állatorvos neveztessek ki. Mint illetékes helyről velünk tudatják, arról, hogy hazarészünkbe hány állás szerveztessek, még szó nem volt, annyi azonban bizonyos, hogy annak idején (talán a jövő év első felében) a hirdetett 60 állásnál jóval több lesz rendszeresítve. Az általunk is közreadott hírt tehát ilyen értelemben módosítjuk.

— **Az állategészségügyi intézmények** fejlesztése Romániában is halad. Így a cs. és kir. külügyminiszter folyó évi július 10-én kelt értesítése szerint, a román kir. kormány a Romániába való bevitelre, valamint a Romániából való kivitelre szánt állatok és állati nyerstermények állategészségrendőri kezelésére *vesztegintézeteket* létesített s állatoknak és állati nyersterményeknek Romániába való bevitelére vagy onnét való kivitelére az e tekintetben fennálló egyéb általános állategészségrendőri szabályok, tilalmak és forgalmi korlátozások megtartása mellett csakis az ezen vesztegin-

tézetekben fogantatandó állatorvosi vizsgálat után történhetik. Ily *vesztégtintézetek* eddig a következő helyeken állították fel: Vercirova, Predeal, Itzcani, Ungheni, Falciu, Gura, Prufului, Braila, Galatz, Tulcea, Constanza, Cardomer, Ostrow, Calarasi, Giurgevo, Turnu-Magurele, Calafat és Turnu-Severin.

Egyszerre tehát 18 vesztéglő intézetet állít fel ez a kis állam, melylyel egyrészt garanciákat óhajt nyújtani a tőle kihozott állatok egészségi állapotát illetőleg, másrészt pedig védeni szándékozik saját állatállományának egészségi állapotát a hozzá beviendő állatok és állati nyerstermékek fertőzése ellenében. Ez a törekvés Romániának teljesen beleillik a modern állategészségügyi rendszert kereteibe és így ha otthon is törekszik és tud állategészségügyi viszonyain javítani, figyelembe veendő konkurensünkké válhatnak rövid idő alatt. Egygyel tehát több az ok arra, hogy mi is siessünk és haladjunk.

— **Mérges szőlőlevelek.** Mikor a peronosz pora nálunk is felütötte fejét és ellene a szőlőt a rézgáliczoldattal kezdték permetezni, a hírlapok nem egyszer közölték hogy a szőlőlevéstől megbetegedések történtek sőt halálos eset is fordult elő és az orvosi lelet azt állapította meg hogy igen erős rézgálicz-oldattal megpermetezett szőlő okozta a halált vagy kisebb mérvű mérgezést. Most már ilyen esetet csak elvétve hallani, mióta általánosá vált a permetezés és a gyakorlat megtanította a gazdákat az oldat helyes elkészítésére, a fogyasztókat pedig arra, hogy evés előtt tanácsos a szőlőt megmosni. Ausztriában az orvosok most arra, figyelmeztetik a közönséget hogy a fűrtöknél veszedelmesebbek a szőlőlevelek, miután a permetezés tulajdonképpen ezekre történik. Ennélfogva azt tanácsolják, hogy élelmiszereket különösen vaját amint szokás nem szabad megpermeteztet szőlőlevelekbe betakarni, hogy ezekről a rézgálicz ne kerüljön az élelmiszerekbe. Erre az osztrák hatóság azonnal intézkedett és tiltó rendeletet bocsátott ki a szőlőlevelek használata ellen. Különösen aktuális a mérges szőlőlevelekről beszélni most, mert az uborkabesavanyodásához is vesznek szőlőleveleket, nem gondolván a rézgálicz mérges voltára. Sok helyt a szőlőleveleket a tehének etetésére is fölhasználják. Az orvosok ettől is óvják a gazdákat, mert megtörtént, hogy a megpermetezett levéllel tartott állatok tejétől az emberek megbetegedtek, maguk az állatok is, sőt el is hullottak, bizonyára olyan levelektől, melyekre sok jutott a rézoldatból és melyekből nagyobb mennyiséget fogyasztottak el. A rézgálicz-oldattal megpermetezett szőlő-

leveleket nem szabad sem élelmiszereknek tákarójául, sem pedig az állatok, kivált a tehenek etetésére fölhasználni

— **Ősztöndíjak az állatorvosi főiskolán.** A budapesti m. kir. állatorvosi főiskolára a jövő 1900/901. tanév elején legkevesebb hét gimnasiális vagy reáliskolai osztály elvégzéséről szóló bizonyítvány alapján történhetik a beiratkozás, míg a középiskola hatodik osztályából és a polgári iskolából nem vétetnek fel többé hallgatók. Jeles vagy legalább általános jó osztályzatu gymnasiumi vagy reáliskolai érettségi bizonyítvány alapján beiratkozó hallgatók évi 600 koronás állami ösztöndíjban részesülhetnek. Az ez iránti folyamodványok a földmivelésügyi magy. kir. miniszterhez címezve és az érettségi bizonyítvány másolatával, valamint vagyontalansági bizonyítvánnyal felszerelve, lehetőleg f. évi július hó végéig nyújtandók be az állatorvosi főiskola rektori hivatalában.

— **Arankamentes, plombozott löheremag tisztán kapható a »Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank áruraktárának vezetőségénél, Kolozsvárt vasuti-állomás mellett.«** Minden megkeresés e címre intézendő és pedig idejében, hogy a raktárnak legyen alkalmi és ideje a kellő mennyiség kiállítására. (2.)

— **A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület** febr. 11-én népes közgyűlést tartott, melyen igen fontos találmánnyal ismerkedtek meg a gazdák. Az egyesület felhívására ugyanis Stadel János zalatárnoki földbirtokos bemutatta a világszerte szabadalmazott Stadel-Torkos-féle földmértő talajigát A gyakorlati használhatóságában megbecsülhetetlen, nélkülözhetetlen eszköz nem csupán a legnagyobb elismerést és tiszteletet aratta, de elragadtatásban az egyesület tovább is ment egy lépéssel. Nem csupán tagjai között fogja ismertetni, terjesztését elősegíteni, de határozatba ment, hogy a zseniális találmányra az ország összes gazdasági egyesületeinek figyelmét is átirásban felhívják. Az intenzívebb földmivelés ma már fokozottabb igényekkel lép fel a gazdasági gépekkel szemben s a gyár érdeke is úgy hozta magával, hogy azokat kielégítse. Olyan gazdasági gépeket igyekezett szerkeszteni és előállítani, melyek a legfokozottabb igényeket is kielégítsék. Tanuskodik erről nemcsak a szabadalmazott földmértő-talajiga, hanem a gyár legújabb szabadalma, a talajnyelvényes sorbavetőgép is. Sikert ért el egy oly sorbavetőgépet szerkeszteni, mely az eddig használtban levő összes vetőgépekkel szemben tetemes előnyt nyújt és valóságos reformot képez. Mind a két találmány rövid idő alatt a legnagyobb népszerűsége telt szert. Oka ennek pedig a gazdasági eszközök kiválóságán felül az a nagy bizalom, melylyel a gazdák a gépgyár iránt viselkednek. Stadel Károly örökösének gépgyára és vasöntődéje. Győrt, a legrégebbi gépgyár az országban. 1845-ben alapította Stadel Károly, a mostani tulajdonos atyja, a ki szolid, megbízható gyártmányai révén tünt ki. Az öreg Stadel uttörője volt a gépiparnak Magyarországon.

— **Járgányos eséplőgépet** (6 lóra, vagy ökörré) cséplővállalkozónak részért használatra kiadók. Cséplő naponta 70-80 zsákot. Ugyancsak egy marokrakó aratógépet is. Címim (342.) sz. a. a kiadóban.

KÖZGAZDASÁG, ÜZLET, FORGALOM.

Budapesti gabonatözsde.

Az elmúlt hét buzaforgalma és árai a hivatalos termébebecslés, a próbacséplésekről és cséplések gyengébb eredményéről szerzett magánértesülések és az amerikai állandó áremelkedések hatása alatt szilároak voltak. Ugy látszik azonban, első sorban a hazai terméskilátásai dominálnak a helyzetet, mert az amerikai áresések napjain is emelkedett a tőzsdén a buza ára. Ugy látszik, az amerikai tőzsdéken sincsenek még tisztában az Unió termésével. Legalább arra enged következtetni az ár hullámzás, mely egy nap 1/2 centtel meg lefelé, másnak 1/2-3/4 centtel fölfelé. Akármint van is, öröndetes a tőzsde szilárd irányzata, éppen most, mikor az új buza szállítása már megkezdődött július 21-től 26-ig 7 K. 50-ről 7 K. 90-re emelkedett a legjobb készárjegyzés. A határidőzűlet forgalma is a szilárdság jegyében folyt le.

A *rossz* iránt is elég kedvező a hangulat, 6.30-6.55 K.-t jegyzet. Kolozsvárt 10.60-11.40. *Zab* 5.20-5.50 K.-t. Kolozsvárt 8.20-8.60. *Tengeri* 5.96-6 K.-t. Kolozsvárt 10.60-11 K.-t ért el.

A július 16-i tőzsdén a *buza* 7.65, 7.70, 7.77 1/2, 7.90-es árt ért el. Kolozsvárt 11.60-13.60.

Magyar Jelzálog-Hitelbank

Képviselesége Kolozsvártt

(Jókai-utca 2. sz., gr. Rhédey-ház, I. em.)

Az intézet alaptőkéje 30 millió korona.

4%-os és 4 1/2%-os

Záloglevélkölcsönöket

nyújt és pedig 4%-os kölcsönt földbirtokra: 50 évi törlesztéssel 5 százalékkal,

nagyobb városokban fekvő házakra 40 évi törlesztéssel 5-40 százaléknyi évi részletfizetés mellett és magasabb leszámítolási árfolyam mellett 4 1/2%-os záloglevélkölcsönökét földbirtokra 50 évi törlesztéssel 5-40 százalékt és nagyobb városokban fekvő házakra 42 1/2 évi törlesztéssel 5-65% évi részletfizetés mellett.

A jelzálogul felajánlott erdélyi ingatlanok értékére és a megszállandó kölcsön összegére nézve az Erdélyi Gazdasági Egyesület

bizalmi férfial adnak véleményét. (1.)

A bank képviseleténél kaphatók 4% és 4 1/2%-os záloglevelek, 3%-os és 4%-os nyereménykötvények.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felölös szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

Társzerkesztő:

JAKAB LÁSZLÓ.

Segéd-szerkesztő:

ÉBER ERNŐ.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA.

HIRDETÉSEK.

Fairbanks mérlegek

a legkötelesebb mérlegszerkezetek.

A szabadalmazott Fairbanks-mérlegek százados rendszertűek, tolsúlyos fémmérőkarokkal bírnak s a *hidra tett terhet minden ponton egyenlően* mérlegelik. *Tartósság, pontosság és könnyű kezelésük*nél fogva úgy hazánkban, mint a külföldön a legelső díjat nyert *legkitűnőbb mérlegek.*

Gazdasági-, szekér-, marha-, zsák- és raktári mérlegeinket

széleskörű és a célnak megfelelő szerkezetűknél fogva különösen a gazdák, gazdaságok és uradalmak részére a legmelegebben ajánlhatjuk. A jutányos árakban, melyek súlyokkal számított jobb kivitelű tizedes mérlegek árainál nem magasabbak, a hitelesítés, csomagolás és loco vasutára való feladás költségei már befoglaltatnak — Gazdasági egyesületi tagok árkedvezményben részesülnek. Gyártásunk állami felügyelet alatt áll. Megrendelések közvetlen központi irodánkhoz, Andrassy-út 14. címzandők. Árjegyzékkel, felvilágosítással szintén központi irodánk szolgál.

FAIRBANKS
MÉRLEG és GÉPGYÁR
részvény-társaság
BUDAPEST,
Andrassy-út 14.
Gyár: Külső Váci-út 156.

(262.)

Magyar kölcsönös állatbiztosító társaság mint szövetkezet
BUDAPEST, Ferencz-körút 30.

(241.) Biztosításokat elfogad:

Iovak és szarvasmarhák

elhullása következtében beállott káresetek megtérítésére.

Kártérítési igénye fennáll:

ha közönséges és járványos betegségben, vagy baleset folytán pusztul el az állat, továbbá, ha a szövetkezet kényszerűvéget kénytelen elrendelni.

A díjak rendkívüli mérsékeltek.

Cselédállatok biztosítása (járvány ellen is 1 1/2% díj mellett).

Az intézet élén állanak:

báró Sztojanovics György, földbirtokos, elnök, Ambrózy Gyula, földbirtokos, gróf Bethlen András, es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, dr. Bély László, országgy. képviselő, földbirtokos, Chernel György, es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, báró Jósika Gábor, es. és kir. kamarás, országgy. képviselő, földbirtokos, gróf Korniss Károly, főrendiházi tag, földbirtokos, báró Nyáry Béla, es. és kir. kamarás, földbirtokos, gróf Ráday Gedeon, földbirtokos, dr. Simay Aladár, a „Magyar agrár- és járadékbank részv.-t.“ gazdasági tanácsosa, dr. Tetélti Armin, ügyvéd, Taly István, es. és kir. kamarás, „Pestmegyei gazdasági egyesület“ alelnöke, földbirtokos, Zaleski Jenő, földbirtokos, dr. Pajor Ignác, földbirtokos, intézeti igazgató, igazgatóság tagok. Felvilágosítással szívesen szolgál az igazgatóság és a vidéki ügynökségek.

Hofherr és Schrantz gazdasági gépgyárának képviselősege és bizományi raktára.

Hirschfeld Károly

vaskereskedőnél

KOLOZSVÁRTT, Széchenyi-tér 42., az új vashid előtt.

Nagy raktár: Mindenféle vasárúk, szerszámok, házieszközökben és ipari, építkezési, gazdasági vasanyagokban.

Állandó Kiállítás mezőgazdasági gépekben.

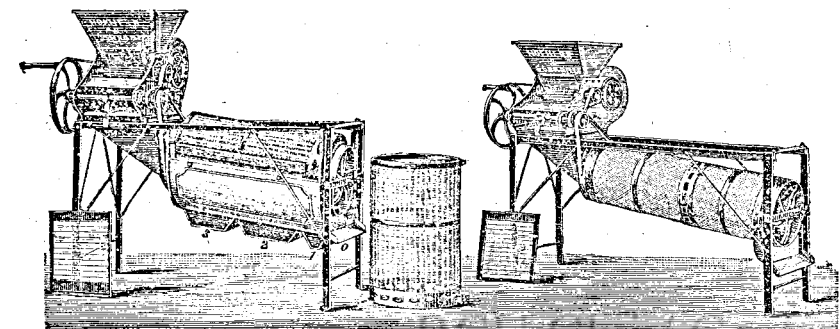
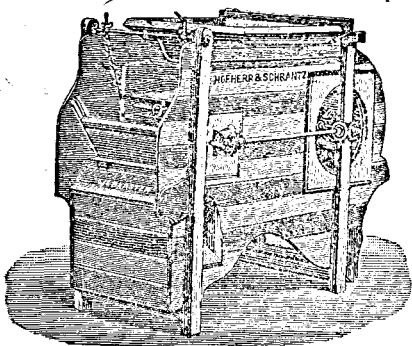
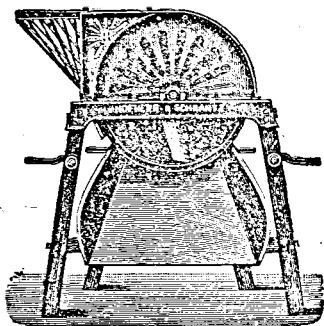
Legújabb és legkönnyebb szerkezetű „VIKTORIA DRILL” sorbavetőgépek kerékkiváltás nélkül.

TRIEURÖK és ROSTÁK,
RÉPA és SZECSKAVÁGÓK,
KUKORICZA-MORZSOLÓK,
MALMOK és DARÁLÓK,
LÓHERMAG KIDŰRSZÖLŐ-GÉPEK,

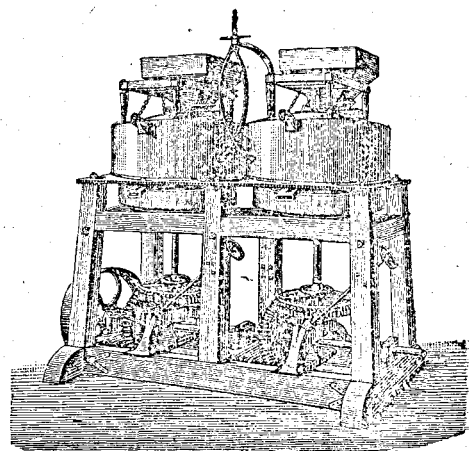
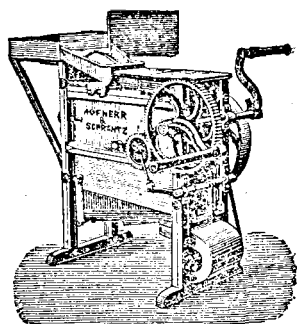
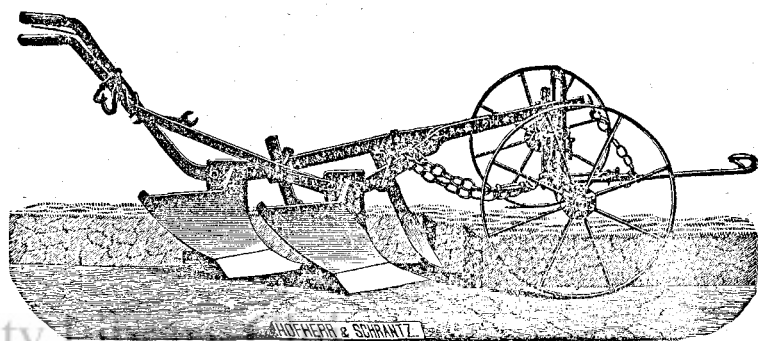
ACZÉL RAJOL EKÉK,
VASBORONÁK és TALAJJAVÍTÓ-
Eszközök,
GŐZSÉPLŐ KÉSZLETEK,
SZALMAKAZALÓZÓK,

JÁRGÁNY és KÉZICSÉPLŐK, TAKARMÁNYKAMRA BERENDEZÉSEK.

Kivánatra képes árjegyzékek ingyen és bérmentve.

(345)

Telefon szám 431.

Férfi-, fiu- és gyermekruhák

készen és mérték szerint.

Kizárólag saját szolid készítményeim.

NEUMANN M.

Kolozsvár, Főter 14. szám plebánia épület.

Alapított 1845-ben.

(367)

Az európai divatakademia tagja Drezdában.

FIÓK ÜZLETEK:

Arad, Temesvár, Nagyvárad, Debreczen,
Fiume, Pozsony, Kassa, Zágráb, Belgrad,
Sofia, Sarajevo stb.

Központi áruház Magyarország részére:
BUDAPEST.

IV. ker., Múzeum-körút 1. szám.

Központi áruház Ausztria részére:

BÉCS.

I., Kärntnerstrasse 19. szám.

FIÓK ÜZLET:

VI., Mariahilferstrass 35. szám.

A cég elve: lelkiismeretes kiszolgálás, határozott szabott árak a melyek minden darabon föl vannak tüntetve.

Michelstädter-féle czipőgyárak

(360.) Erdélyrészi legnagyobb raktára
KOLOZSVÁR, Fő tér 11. sz.

Szabadalmazott

„Triumph“-czipők
 egyedül valódiak.

„Ideál“-czipőnyujtók
 legkényelmesebb kaptafa.

Mindennemű
különlegességek.

Képes, divat-tudósító árjegyzék
 minden évadban a n. é.
 közönség szíves
 rendelkezésére.

Magasabb qualificatióval és megfelelő gyakorlattal bíró gazdasz főtiszt, igazgatói vagy más bizalmi állást keres. Időszaki megbízásokra is reflektál.

Spanyol szab. 24199. — Belga 142457. — Portugal 3096.

Gazdák figyelmébe!

Minden gazdaságban nélkülözhetetlen az összes államokban
 szabadalmazott Stádel-Torkos-féle
földmérő talyiga,
 (369.)

melylyel minden tévedés vagy zavar a mérésnél teljesen ki van zárva. A kerék egy ölet ír le, a küllők a lábakat mutatják, az óralap pedig a fölmért ölek számát és a gép minden 100 ölnél egyet csenget és mér tovább. A készülék oly egyszerű és szilárdan gyártott és oly könnyű, hogy bármely gyermek által kezelhető,

semmi előismeretet nem kíván és a teljesített munka pontos, gyors és olcsó. Ezen új találmány a gazdák régi baját van hivatva orvosolni, mert ki-ki pontosan, gyorsan és olcsón fölmérheti a területet, azért is a napi fogatmunkatémények ellenőrzésénél, feles, harmados és conventio földek kiszabásánál stb. stb. kiszámíthatatlan előnyöket biztosít.

A szabadalmazott földmérő-talyiga az 1899. évben megtartott szegedi országos gazdasági kiállításon „új és figyelemreméltó” jelzővel lett kitüntetve.

A Stádel Károly örökösei gépgyár és vasöntöde Győrött van kizárólagosan jogosítva e gépet készíteni és elárusítani és kívánatra prospektussal szolgál.

Ára egy földmérő talyigának 36 korona.

**Stádel Károly örökösei,
 Győrött.**

Az alábbihoz hasonló számos elismerő-nyilatkozat igazolja e földmérő talyiga czélszerűségét és használhatóságát.

Stádel Károly örökösei gazdasági gépgyár, Győr.

Köszönettel elismervén az új számoló készülék elküldését, örömmre szolgál kijelenteni, hogy az önkök földmérő talyigája czéljának teljesen megfelel és igen praktikus készüléknek bizonyult.

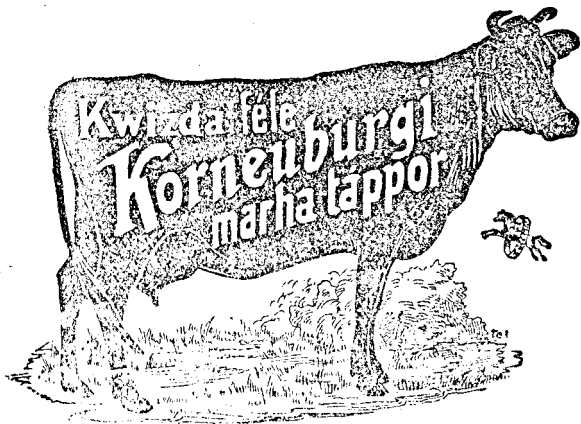
Alkalmam lévén a mérőkészülék pontosságát szigoruan ellenőrizni, meggyőződtem annak pontosságáról nemcsak sima utakon, hanem tarlón, szántáson és rögös utakon is.

Ezzel ki van mondva, hogy a földmérő talyiga, főkép a gazdaságra és gazdákra nézve valóban igen czélszerű és sokféleképen használható eszköz, mely a mérőlánczszal szemben nagy idő és munkaerő megtakarítást jelent.

Teljes tisztelettel
Inkey Béla.

Amerikai szabad. 718814. — Britt-Indiai szabad. 2290.

Kwizda-féle Korneuburgi marhatáppor.

Mértékletességi gyógyszer lovak, szarvasmarhák és juhok számára. Már 50 év óta a legtöbb istállóban használatban van ótvágytalanság, rossz emésztés ellen, valamint teheneknél a tej javítására és a tejhoram fokozására. Egész skatulya ára K. 1.40, fél skatulya ára 70 fillér. Csak akkor valódi, ha a fenti védjegyvel van ellátva. Kapható az összes gyógyszertárakban és drogueriákban. (328. II.)

Főraktár:

Kwizda Ferencz János

cs. és kir. osztrák-magyar, román királyi és bolgár főhercegi udvari szállítónál, körgyógyszerész Korneuburg, Bécs mellett.

Gyümölcs és szőlő bor készitési gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályozóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bármely más sajtónál.

**Szőlő és gyümölcs zúzó
 és bogyó morzsolók.**

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrlők, Aszaló készülékek gyümölcs és főzelék aszalásra, gyümölcs-vágó és hámozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „Syphonia” gyümölcs és szőlővessző permetezők, gyártatnak és szállítatnak jótállás mellett a legjobb kivitelben

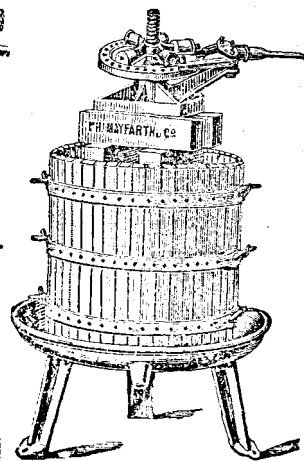
Mayfarth Ph. és Társa cs. kir. kizár. szabad. gazdasági gépgyárak, vasöntöde és gőzhámor. **Bécs, II. Taborstrasse 71.**

Kitüntetve 400 arany, ezüst és bronz éremmel.

Az országos mezőgazdasági egylet nagy aranyérme 1899. Szegeden.

Arjegyzékek ingyen és bérmentve. Képviselek és viszontárusitók felvétetnek.

(334.)

SANGERHAUSENI GÉPGYÁR

BUDAPEST

Vasöntőde, gép- és rézműgyár.

☞ **SPECIÁL-GÉPGYÁR** ☜

SZESZGYÁRAK BERENDEZÉSÉRE

Elvállalja mindenfajta szeszfőzde, szeszfinomító és élesztőgyár teljes gépészeti berendezését a legnagyobb méretekig. (340.)

Átalakít meglevő gyártelepeket és szállít minden egyes gépet és készüléket külön-külön is.

TERVEKKEL ÉS KÖLTSÉGVETÉSSEL KÉSZSÉGESEN SZOLGALUNK

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Hazai Ipar

FUCHS és SCHLICHTER.
Budapest, VI. Jász-utca 7.

Csakis

a

Hazai ipart

pártoljuk.

(292. I.)

Uj találmány ☜
☞ **Kazalvágó kés!**

Kitünő aczélból, a legmegfelelőbb formában előállítva — szerkesztette, készíti és

8 korona árban bárkinek megküldi
Molnár István urad. gépész Buzás-Bocsárd,

(341.)

u. p. Karácsonfalva Alsó-Fehérmegye.

Elsőrangú műkiállítás. (366.)

VILÁG PANORÁMA

KOLOZSVÁR, R. k. status-palota.

Minden hétre új műsorozat.

Ezen a héten: Budapest-Póla.

A jövő héten: Nápoly és a Vezuv.

Belépő díj: 20 kr. gyermekjegy: 10 kr.

Nyitva van mindennap

délelőtt 9-től, este 10 óráig.

Kishirdetéseket felvételnek (minden héten csütörtök délig): a Kiadóhivatalnál, Kolozsvárt, Belközép-u.: 11. sz. emelet.

Előre fizetendő

Levélbeli tudakozásokra felvilágosítást ad a kiadóhivatal, ha a szükséges válasz levélbélyeg mellékeltek.

KIS HIRDETÉSEK.

Ezen rovatban minden 20 cm. területű hirdetés egyszeri közlése 1 koronába kerül. Egész évi (52-szeri) közlés ára: 48 korona, mely évnegyedenként, vagy havonként is fizethető. A hirdetés legkönnyebben megrendelhető utalványlapon, melyre a szöveg is felírható. A szöveg 50 szóig terjedhet, ezen felül még egy, vagy — szükség szerint — több ilyen 20 cm.-es terület (egymás mellett, vagy fölött) rendelendő. Tudakozásoknál csak a kishirdetésekre számunkra kell hivatkozni.

MAGYAR IPAR!!!

Az eperjesi Cserépkályahagyár fióktelepe

HIRSCHFELD KÁROLYNÁL

KOLOZSVÁRT.

Barna, bőrbarna, seladonzöld, Chamois és Majolika kályhák egyszerű és díszes kivitelben előnyös áron.

Mutatvány rajzokkal áttekintés végett készséggel szolgálók.

Felállítás gyári szerelők által felelősség mellett. (344.)

Saját gyártmányu hegedűk, gordonkák, gitárok, citerák, czimbalmok, fa- és réz fuvóhangszerek, valamint azok alkatrészeinek nagy választéku raktára; továbbá német és olasz húrokat

Braun Mihály

hangszergyáros (347.)

KOLOZSVÁR, Wesselényi Miklós-u. 18/a.

Mindennemű javítások pontosan és olcsón eszközöltetnek.

Vidéki megrendelések gyorsan teljesítetnek. Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Telefon-szám 34.

Szegedi Zoltán

vaskereskedése

Wesselényi M.-u., a postaépület mellett. Szerszám, vasalás, építkezési és iparos vasanyagok. Konyha, háztartási és gazdasági eszközök. (362.)

Telefon-szám 34.

„Zöldfa vendéglő”

Kolozsvárt.

Vidéki kis gazdák találkozó helye.

Olcsó és tiszta szobák, olcsó s jó ételek s italok. Pontos kiszolgálás. Külön istálló és kocsiszin.

Tisztelettel

Manás József

(356.) vendéglős.

DROGUERIA.

BURGER FRIGYES

KOLOZSVÁR,

Főtér.

Gyógyárúk, kötszerek, betegápoláshoz szükséges mindennemű kellékek, illatszerek, pipere-czikkek dús raktára. (358.)

Vidéki gazdák figyelmébe!

„Orient szálloda”

kávéház és étterem

KOLOZSVÁRT, Nagy-utca.

A modern kor igényeinek megfelelően átalakított vendégszobák; naponként 85 krtól följebb.

Az ételek háziasak, olcsók, borai valódiak kiszolgálása olcsó és pontos. Szives pártfogást kér. (352.)

a szállótulajdonos.

Csemege szállót,

nemesfaj sárga és zöld belü dinnyét,

veszek és eladok nagy mennyiségben.

Ajánlatok: (343.)

Szele Márton

fűszer és csemege kereskedésbe

Kolozsvárt.

Telefon-szám 34.

BABÓS és TÁRSAI

vaskereskedése KOLOZSVÁRT Belközép-u. 25. Telefon 351.

Ajánlja dusan felszerelt raktárát mindennemű vasárúkból u. m. Gazdasági eszközök Becher és Melichar féle Sack mintájú ekék, gép felszerelések, gépolaj gépszij stb. (351.)

A legjobb minőségű zsebkések ollók, beretvák, konyha-kések, valamint

méhészeti és kerti eszközök

nagy választékban kaphatók

KÚN MÁTYÁS

késművesnél

KOLOZSVÁRT, Belmagyar-utca 2. sz.

Javitások és köszörüzések elvállaltatnak.

Nikkelező telep.

(350.)

Van szerencsém a t. helyi és vidéki közönség b. tudomására hozni, hogy épületfá és deszka raktáramat Nagy-u. 30 sz. alá helyeztem át; azon igyekezem, hogy a t. vevő közönség eddigi szives pártfogását továbbra is kiérdemljem szolid és pontos kiszolgálással. (354.)

Zélig Samu.

Műlakatos-, Pénzszekrény- és Takaréktűzhely-gyár (348.)

Fekete Sándor

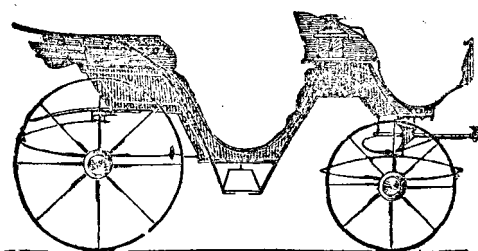
műlakatos

Kolozsvárt,

Széchenyi-tér 20.

Ajánlja e szakokban kiváló és czinos gyártmányait.

Arjegyzékkel készséggel szolgál.

Szeszák Ferencz kocsigyártó Kolozsvárt.

Elvállal mindennemű új kocsik elkészítését, valamint kocsijavításokat vagy átalakításokat. (357.)

— Gazdatiszti állást keres vagy ideiglenes munkát is elfogad igen ügyes gyakorlati gazda. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

— Kovácsnak ajánlkozik teljesen képzett gyári kovácssegéd uradalmakba. Czime 336. szám alatt megtudható a kiadóhivatalban.

— Egy gépész állást vagy nyári cséplést keres. Czime (336.) alatt a kiadóhivatalban.

„Angol királynő”

elsőrangú

SZÁLLODA

Kolozsvárt.

Tiszta és olcsó szobák, pontos és figyelmes kiszolgálás.

Valódi jó borok, italok. Vonathoz omnibus közlekedés. (346.) Mély tisztelettel

Sebesi Pál.

Őszi Albert

ékszerész és órá

nagy raktára

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi M.-u. 2.

Hol minden e szakba vágó javítás felvétetik. (353.)

Biasini szálloda

Kolozsvárt.

Vidéki urak találkozó helye.

A legkényesebb izlésnek is megfelelően átalakított szobák, étterem s kávéház. — Jó és olcsó ételek s italok. — Figyelmes és pontos kiszolgálás.

Valkovics Samu

(349.) tulajdonos.

„Compound”

erős 16-os félstabil, 6-os és 8-as cséplőkészletet kedvező feltételek mellett azonnali szállításra ajánl (370)

Tyrmann Ede, Budapest VI., Csengeri-utcz 62/B.

BENYOVITS ISTVÁN

szijgyártó üzlete,

KOLOZSVÁRT,

Wesselényi Miklós-utca 16. (Angol Királynő szállodával szemben)

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy a mai kor igényeinek megfelelően berendezett

SZIJGYÁRTÓ ÜZLETEMBEN

bármilyen nemű e szakmához tartozó tárgyak dús választékban, szabott és jutányos ár mellett kaphatók.

Megrendeléseket magyar, német, francia, angol minta szerint, rajz vagy fénykép után elvállalok, a legkülönlegesebb kívánalmat kielégítőleg, helyben vagy vidéken, a legpontosabban kitűnő és tartós előállításban, olcsón teljesítek; ugyszintén javításcskatis.

Kiváló tisztelettel

(355.) BENYOVITS ISTVÁN

szijgyártó.

Vidéki megrendeléseket, ugyszintén javításokat gyorsan, pontosan és legjutányosabb árban teljesítek.

Legjobb és legolcsóbb a

Conrad és Társa-féle

új szabadalmazott

permetező-készülék

a szőlőmoly, valamint minden más növényi féreg és peronospora kikapcsolására.

Ezen készülék a legkönnyebben kezelhető és a legkiválóbb a maga nemében. Kicsiny alakja, valamint czélszerű szerkezete lehetővé teszi, a legsűrűbb lomb alatt elrejtett rovarok megsemmisítését is és pedig egy alkalmas rovarmérög használatával.

A készülék megtöltése és kezelése következőképpen történik:

A balkéz négy ujja mellékelt rajz szerint — olyképen illeszkedik a készülék fogantyújához, hogy az egész tenyér és a hüvelykujj a tartányt tartja; most a készülék légszivattyúját lecsavarjuk és a folyadékot a nyilott nyíláson betöltjük, a tartányban egy kis tért üresen hagyva. Ezek után a szivattyút ismét becsavarjuk és — két ujjal — 10—12 teljes szivattyúhúzással a levegőt a tartányban megsűrítjük. Használatkor a készüléket tartó kéz hüvelykujjával a szelepbillentyűt tetszés szerinti időközökben lenyomjuk, miáltal a szét-szóródó folyadékot a legfinomabb permetező alakjában állítjuk elő.

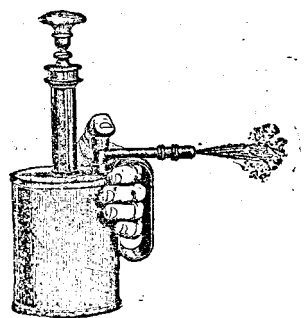
A levegőnyomás csökkenésekor néhány teljes szivattyúhúzás ismét elegendő a készülék további működésére.

A készülék ára vörösréz lemezből 6 korona.

Növény-praepratum (rovarmérög) vízben szappanszerűen könnyen oldó, körülb. 6000 szőlővirágnak elegendő, darabonként 65 fillér.

Ezen jutányos ár mindenkinek, sőt a kis szőlőbirtokosnak is lehetővé teszi, hogy több ilyen készüléket beszerezhesen.

Megrendeléseket kérjük a kiadóhivatalhoz intézni, mely azt közvetíti. (329.)

A legjobb és legolcsóbb

FAKONSERVÁLÓ SZER

most és marad is a már 20 év óta kipróbált

Avenarius-féle szabadalmazott

CARBOLINEUM

Részletes leírások és utmutatások ingyen és bérmentve.

AVENARIUS R. Carbolineum-gyára
Amstetten.

Iroda: Bécs, III./I. Hauptstrasse. (333.)

Folies Bergé Mulató
az „UJVILÁG“-ban.A legjobb erők közreműködésével naponta varieté előadás
szenzációs és családi műsorral.**Folyton új!****Folyton változatos!****Mullattató és látványos!**

(365.)

HOTTER F. J. R. Szt.-József gyógyszerháza a sz. JózsefhezBécs. XII/2., Schönbrunner-
strasse 182.**Hotter-féle Absorbinol**

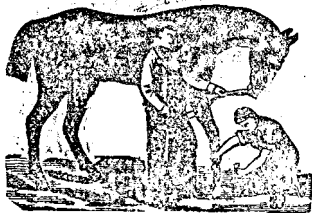
$\frac{1}{2}$ palack frt 6— $\frac{1}{2}$ palack frt 8.50.
Eltávolít mindennemű kinővést és
zsiros testtapadékat, anélkül, hogy a
szőrt tönkre tenné. Etősíti a metéma-
dott és gyenge inakat, eltávolít és tönk-
re tesz minden csomót az izmokon és
megóv minden gyulladástól; különösen
bevált epebajoknál, csülökdagadatok-
nál, patabütyköknél, vastag térdnél,
csomónál az inakon, vastag bokánál,
dagadatoknál, ahol ilyenek fellépnek.
A térdek remegését megszünteti s
meggyógyítja a zuzódásokat.

Hotter-féle Agril táppora

lovak és szarvasmarhákknak,
1 csomag 80 kr.
Kitűnő potlék a takarmányhoz az
állat ereje és egészségének fenntartá-
sára; minden vese-, máj-, hólyag- és
idegbajnál alkalmazandó.

Hotter-féle holttetemkenőcs

$\frac{1}{2}$ tégely 2 frt. $\frac{1}{3}$ tégely 1 frt. 20
Felülmulthatatlan holttetem eltávolí-
tására régi bajoknál is.

HOTTER'S**állatgyógykészítményei**

a jelenkor legkitűnőbbjei, melyek szá-
mos bizonylat szerint semmi más ha-
sonló szerek által hatásukban el nem
érettek. Raktárak a gyógyszerházakban
és drogériákban.

Főraktár: **Dr. BUDAI EMIL** városi
gyógyszertárában Budapest városház-
ter, **Dr. Egger Leó** és **Egger J. Nádor**
gyógyszertárában Andapest, VI. Vá-
czi-körút 17. és **TÖRÖK JÓZSEF**
gyógyszertárában Budapest VI. Ki-
rály-utca 12. (324.)

Hotter-féle Training-Fluid

1 palack frt 1.20.

Az inakat és izmokat a magas öreg
korig állandó erőben és frissen fenn-
tartja, az állatot a bedörzsölések után
a legnagyobb fáradalmakra és vontá-
tásra képesíti. A túleröltetés követ-
kezményeinél, bénulás, szaggatás és
merevedésnél meglepő sikerrel alkalmaz-
tatik.

Hotter I. és II. sz. disznópora

1 kiló frt 1.20.

Legjobb étrendi szer a disznók étvá-
gyának és az azzal járó emésztésnek
előmozdítására; kitűnően bevált or-
bánznál. A II. számú hasmenésnél
alkalmazandó.

Hotter-féle kólíka elleni szer

1 üveg 1 frt 50 kr.

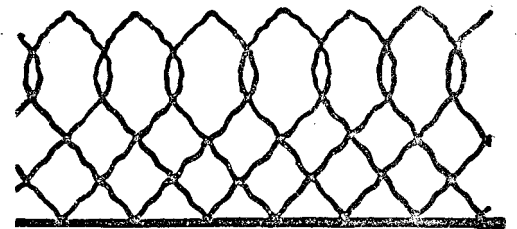
Lovaknál mindennemű kólíka és
húgy felakadás, szarvasmarhákknál pe-
dig pufadság ellen alkalmazandó.

LÉBER GYULA

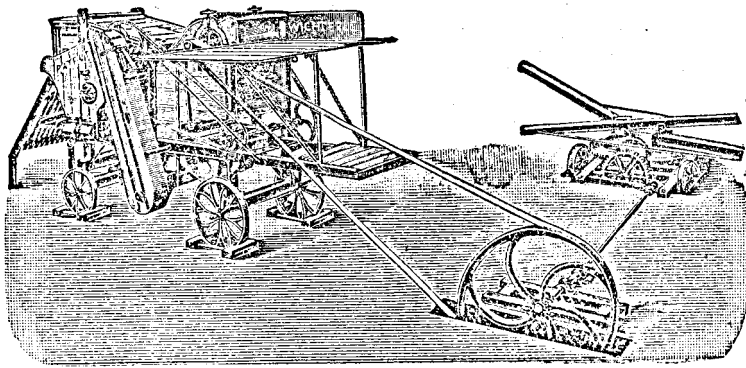
első erdélyi sodrony szövetség és szita-áru gyára

KOLOZSVÁRT, Torda-utca 9. szám.

Ajánlja minden e szakba vágó munkáit, ugymint: kertek,
erdők, vadaskertek, szőlők, sírhelyek, stb. bekerítéséhez
való **Gép-sodrony-fonatait**, majorsági udvarok fo-
nattal való bevonását; pincze, padlás, felső világossági,
magtár és éléskamra ablakok rostélyzatát, áthányó
rosták, szén, koks, kavics válogatásához; szikrafogók
gépekhez. Zöldre festett légy szövetség, szelelő és löher-
rosták. Backer-féle rosták és egyébféle használatra
vas-, réz- és czinszövetek, Kruppa-sodrony szegély-
zetek, aczell tüskés sodrony-kertek s. a. t. bekeríté-
sére. Különböző mintákban, fakeretbe foglalt rosták és
sziták, ruganyos ágyceték (mátrác), sodrony-láb-
törölők. Képes árjegyzékkel kívánatra ingyen és bérmentve
szolgálok. (339.)

Munkához 2—3 ló vagy ökör elégséges. Gőzcséplők helyettesítője.

Első proszniczi Gazdasági Gép- és Gőzmotorgyár WICHTERLE F. Magyarországi vezérképviselő **KÁLLAI LAJOS.**

BUDAPEST, VI. ker., Gyár-utca 50. szám.

(323. I.) ajánlja új találmányú dupla golyócsapágyú szabadalmazott

kettős tisztító

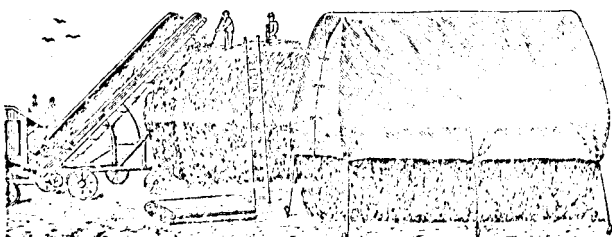
járgányos cséplőt, árpatoklyászoló és 3 zsákkifolyóval és legcélszerűbb löherhüvelyezővel.

Tiszta cséplése, nagy munkaképessége felülmulthatatlan.

A jelenkor legkönnyebben járó cséplő készlete. Csépléshez fele igavonó erő
sem szükséges, mint eddigi gépekhez.

Kisebb motorral is kitűnő sikerrel üzemben tartható.

Gépeink megtekinthetők nagyszalású telephelyünkön VI., Gyár-utca 50. szám.

VIZMENTES PONYVÁK KAZAL, MOZDONY és
CSÉPLŐGÉPEKRE.

Elpusztíthatlan

minőségben

REPCZEPONYVÁK.

Vitorla-vászon ponyvák,

KOCSI-PONYVÁK.

Alapított 1830. — Cs. kir. szab. vízmentes szövetgyár. 46 Kitüntetés.

ELSINGER M. J. és FIAIBUDAPEST,
V. ker. Thonet-udvar.TELETS,
(Tirol.)

(305)

BÉCS

I., Volksgartenstrasse 1.

Vízmentes Ponyvák

elismert kitűnő minőség — metr. 1 K. 60 fillér és följebb

ZsákokTarpaulin- varrással és varrás nélkül 75 fillér és följebb
Rovatás- Sátorok, esőköpenyek öltönyök.
Kender- kenderöntő, tűzi és itató-vedrek.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. — Leggyorsabb kiszolgálás.
Minden város jobb üzletében a mi gyártmányainkat tartják és szíveskedjék hatá-
rozottan Elsinger gyártmányt kérni.